ԹԻՒ 7706 28 ՕԳՈՍՏՈՍ 1911 ԿԻՐԱԿԻ

10 Semptembre 1911 N. 7706

نومرو ۷۷۰۶ ۲۸ اغستوس ۱۳۲۷ پازار

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 پازا رایرتسندن ماعدا هر کون نشراولنور . تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ - ԳԱԼԱՏԻԱ

آره‌ولك
بومیه وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره‌کین بویاجیان
درسعادت — غلطه
ایونه فیأتلری پوسته اجرتیله طشره ولایات ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ۵۵ فروشدر

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու	համար	100	55
Արտասահման	»	35	20 Ֆր.

نسخه‌سی ۱۰ پاره

10 ՓԱՐԻ.

آره‌ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ՔՈՒԷՐԱՅԻ ԴԷՄ ՊԱՅՔԱՐԸ

Ուրբաթ իրիկուն Այ—ՍէֆՖանօ էֆ ուր առաջին անգամ ըլլալով, — տարիս ուղուրէն էր, — քոլերայի դէպք մը պատահեցաւ։ Կ'արժէ մանրամասնօրէն ներկայացնել այդ պարագան ցոյց տալու համար համաձարակին դէմ ձեռք առնուած միջոցներուն ի՛նչ ըլլալը։

Այ—ՍէֆՖանօցիները որոնք ընդհանրապէս բարեկեցիկ անձեր են, քոլերան երևնալուն առաջին օրէն իսկ, կ'որոշեն լուրջ միջոցներ ձեռք առնել համաձարակին դէմ։ Իսկոյն հիւանդութեան դէմ կռուելու համար զիւղացի ծառօթ անձերէ յանձնախումբ մը կը կազմուի, որ նախ կ'որոշէ գուրսէն եկող որսորդներուն թոյլ չի տալ գիւղին մէջ գիշերելու, յետոյ ամէտ Փէնիքի մէջ թափթփած քուրէ մը կը դնէ կայարանին մուտքին վրայ, որպէս զի Այ—ՍէֆՖանօյի հողին վրայ կոխող ոտքերը զերծ ըլլան միքրոպային աղտոտութիւններէ։ Ապէ զատ պատգարակ մը կը պատրաստուի հիւանդ փոխադրելու համար և գիւղին մօտերն ալ, արտի մը մէջ, փոքրիկ չէնք մը կը շինուի որպէս զի քոլերայէ վարակուողը հոն փոխադրուի։

— Ահա պատգարակ ու ա՜հա մարդոց բայց ո՞ր է քոլերայէն, վարակուողը, կը հարցնեն գիւղացիք իրարու։

Զմոռնամ բսկու որ թաղապետական մասնաւոր բժիշկ մը ալ կը բերուի քոլերայէ բռնուողները խնամելու համար, որովհետև գիւղին մէջ հաստատուած բժիշկները կը յայտարարեն որ չբնդունած են քոլերայէ բռնուողներուն թոյլ տալ որ գիւղին մէջ գիշերելու, յետոյ ասիտ Փէնիքի մէջ թափթփած քուրէ մը կը դնէ կայարանին մուտքին վրայ, որպէս զի Այ—ՍէֆՖանօյի հողին վրայ կոխող ոտքերը զերծ ըլլան միքրոպային աղտոտութիւններէ։ Ապէ զատ պատգարակ մը կը պատրաստուի հիւանդ փոխադրելու համար և գիւղին մօտերն ալ, արտի մը մէջ, փոքրիկ չէնք մը կը շինուի որպէս զի քոլերայէ վարակուողը հոն փոխադրուի։

— Ահա պատգարակ ու ա՜հա մարդոց բայց ո՞ր է քոլերայէն, վարակուողը, կը հարցնեն գիւղացիք իրարու։

Զմոռնամ բսկու որ թաղապետական մասնաւոր բժիշկ մըն ալ կը բերուի քոլերայէ բռնուողները խնամելու համար, որովհետև գիւղին մէջ հաստատուած բժիշկները կը յայտարարեն որ չընդունած են քոլերայէ բռնուողներուն թոյլ տալ որ գիւղին մէջ գիշերելու համար։

Պարտաճանաչ, անուշիկ բժիշկներ։

Այսպէս ուրեմն, կազմ ու պատրաստ. Այ-ՍէֆՖանօցիները անհամբեր կը սպասէին որ իրենց մէջէն մէկը անձնուիրաբար քոլերայէն բռնուէր, որպէսզի անմիջապէս յատուկ պատգարակին մէջ դնելով առօք փառօք փոխադրէին մասնաւոր չէնքին մէջ և թաղապետական բժիշկն ալ պէտք եղած դարմանները տար։ Սակայն օրերը կ'անցնէին և քոլերան չէր երևնար։

Ուրբաթ օր, վերջապէս, Ծերունի յոյն մը, նամակատան նախկին ցրուիչ մը։

— Բան մը կ'ըլլամ կոր, ըսելով կը սկսի փորը չկիս։

Անմիջապէս լուրը կը տարածուի գիւղին մէջ, թաղապետական բժիշկը կը փութայ կասկածելի ծերունիին քով, իսկոյն կառք մը կը դնէ և Եէտի Գուլէ մեր աղգային հիւանդանոցը զրկել կուտայ։

Իսկ պատգարակը, իսկ յատկապէս կառուցուած մաքրանոցը՝ ո՛չ ոքին մտքէն կ'անցնի զանոնք գործածել։

Ծերունի յոյնը մեր հիւանդանոցը հասնելով կը քննուի և բժիշկը կը յայտարարէ որ «վասկածելի պարագայ» մըն է ու ներս չառնէ։... Անկէ ետքը ինչ կ'ըլլայ հիւանդը՝ ո՛չ ոք գիտէր ուրբաթ գիշեր Այ—ՍէֆՖանօյի մէջ։

Ցանձնախմբի անդամները իրար կ'անցնին, կ'ուզեն քննութիւն մը կատարել և թաղապետական բժիշկը կը փնտռեն։

Բժիշկը մէջտեղ չի կայ։

Ռամազանի ամիսը իր ընտանիքին քով գացեր է եղեր։

— Իրաւունք քոլերա՞ էր, ինչո՞ւ պատգարակը չդրուեցաւ, ինչո՞ւ յատուկ մաքրանոցը չփոխադրուեցաւ։

Հարցումներ որոնց պատասխանը կարելի չէ եղած տալ։

Այսպէս ուրեմն օրերէ ի վեր անդրանիկ խնամքով տնտնուած պատրաստութիւնները բանի մը չէ ծառայած։ Ասկէ զատ, ծերունին կը բնակի եղեր ընտանիքի մը քով. այդ տունը կարկի չէ եղած ապտնեխել, որովհետև թաղապետական բժիշկը, ինչպէս ըսի, Ռամազանի ամիսը առած քաշած է, առանց հոն նայելու։

Երբ քոլերայի դէմ ամէնէն լաւ կազմակերպուած գիւղին մէջ այսպիսի իրողութիւններ տեղի կ'ունենան, ա՛լ կրնաք երևակայել թէ ինչ կ'անցնի կը դառնայ ուրիշ տեղը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԸ
ԵՒ
ՄԵՐ ՀԱՅՐԱՏԻՍՏՆԵՐԸ

(ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒՍՑ ԱՏԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԻՑ)

Քաղցածների վրայ իր լայագին էջերը, մի անգուսպ հետաքրքրութեամբ սարկէին մեզ Ակիւտարի ատանային թատրոնը, ուր առնախօսելու էր Ահարոնեանը։ Սասունն էր օրուայ հարցը. պիտի խօսուի նիթ որ համերին անդամ արձակում է լեզուի կապերը, ներշնչում, ամէնէն զգուշամիտ կուրծքը անդամ պատառում է այս անունի արձագանգին տակ։ Ինչդ է եւրուակայել թէ այս նիթերը՝ Ահարոնեանի չքնեներում լինելու էր մի քաղցր փոխարիկ որ պիտի ծնում է զգացումները, և սրբոտերը մի արիւնոլմաթախ դնդերի վերածում։

Նա մի վարպետ նկարիչ է պատկերացնելու թափորներ թշուառների, որ բռնատիրուած են, որ լքուած են, որ կըմախացած են, անօթի են բայց հայ չուներ, ու կրծում են իրանց մատերը, որ ծաքաւի են ու ծծում իրանց արիւնը։

Թատրոնը լիքն է պատանիներով, այն սերունդով որ մեռում է Ահարոնեանի մեղամեղուս այլ միանգամայն ոգեւորող զրաբանութիւնից, ու մի յափշտակութիւն կայծկռում է նրանց աչքերի մէջ, մի որտաբորի հետաքրքրութիւն վրդովում է նրանց հանդիսաւոր։

Ելաւ Խոսակը։ Առաջին անդամ լսում էի իրան. և երբ նա անհնանում էր քեմական վարպետի հետ, ես անկնապէս յուսալար էի լինում։ Մի մտաւորական մասնագէտ, ինկերտարական բանաձեւերի ու պայմանագրական հաստատութիւնների, ժողովրդի համար մի գիւրաբգրելի պրոբլեմատիստ։ Ես աւելի առաջ երթալով պիտի ասէի, Ահարոնեանը պէտք էր թողուլ իր եղանակութեան, առանձնութեան մէջ, սա աւելի ապաւորիչ կը լինէր։ Զեկաւ Ահարոնեան, ու մի անբացատրելի արտաբերիչ համակից ըղձրի դէմքը։ Խոսակը ոչ թէ միայն չկարողացաւ գոնէ մի քիչ նեսակ այս բացակայութեամբ լացուած պարապութեան վրայ այդ կարծես մի բրիչի հարուած ալ ինքը տուաւ այս անդունդին, իր սխալ մատերով, իր անիրաւ դատաստաններով։

Երբ նա խոսում էր, ես պատրանքն էի զգում, գանուելու մի Եանքիական միթինի, հնոցներից, գարչոտ բաւիղներից, ապրող մթնոլորտից մի բոպէ զուրս եկած զորձաւորների միթինի, ուր սեւացած, մրոտած դէմքեր, հիւծած կուրծքեր ու վոխտ բաղուկներ պատմում են բռնադակ կոկծալի եղերերգութիւնը դէպի մահ դատաւիժուց այս եղկելիների կեանքին։ Խոսակ երևի իր մտքին մէջ դեռ թարմ պահած տպաւորութիւնը՝ Եանքիական գործարանների մէջ մաղուող հազարաւոր կենդանի մեռելների վրայ գրուած գրքերի, այդ ներշնչումով ու կիրքով բարբառում էր Ակիւտարի թատրոնում։ Նա երևուցանում էր այդ թշուառներին հայ կարիքապիտներից ճանկերում։ Նա հարձում էր հայ հարուստներին, ազանեներին, պարոններին, հանքի գործարանատէրերի դէմ վերապահելի դարոյթով...։ Մի հարձանք այդքան անգութ թափով յիսկնում է Տան Գիշոթը։

Ո՞ւր է այդ պէշՕարեան, ո՞ւր է այդ պարժուղիան։ Այո՛, ունինք թուառներ, քաղաքացիներ, սոխանեներ, սնիրուառներ, հարստահարուածներ, բայց իրանց զարտարելի վիճակը յառաջ է եկել ոչ թէ մեր հարուածների երեսից, այլ մի քրոնոլոգիական բէժիմը որը երեսուն տարիէ ի վեր լսում է հայ ազատասիրի, հայ մտաւոր կեանքը։ Այդ բէժիմն չաղախուած իր հերոս պէկերի, ազիբէկների, միլիոնէրների, միլիարդիների ամէն տեսակ չարիքներով, տարնապում է հայ գիւղացուն իր կեանքի անապահովութեամբ, տանջում է նրան իր պատուի դէմ դարձուն վտանգներով, զրկում է նրան իր զոյգերից, յափշտակում է նրան հողերը և իր ազիսանքի ու տաժանքի պտուղ հունձքը։ Իրան զգին չոքած այս ամենի լուծը, այս բռնակալութիւնը Հայ պարժուղիան չէ հաստատել։ Դուք չփոխում էք ազիբէկների, պէկերի, Մրը Մէկլինների, Սալիմների, Քէօր Հիւսէյնների, Համիտների, Մանթաշեանների, Ժամհարեանների, Գարակէօզեանների, Ուենեանների և մեծ ու պզտիկ հայ հարուստների հետ։ Սա անիրաւութիւն է, կամ գիտակից կուրութիւն։ Հայ պրոլետարիատի տառապանքը բղխում է պրոլոներներ ոչ թէ մեր հարուստներից, այլ մեմիսին մեր գրացի ան ընչաքաղցներից որ վարժուել են առանց մի կաթիլ քրտինքի երեսնամեայ տարի, ճոխ տարի, որովհետև հայ բայան ազիտատում է, ապրում է իրանց սեղանի համար։ Բայց թէ լակի մանք չունենք վաչխառուներ։ դա տարբեր հարց է, ունինք, հոն տղրուկներից մի մբուռ է մնացել, բայց սա չանգրաժում է իրան սեղմ չբնանակի գիւղացուն։ և նրան ճանկր իրաւ գիւղացու կամքին կախում ունի։ Մինչդեռ հարցը ընդհանուր հայ պրոլետարիատի է վերաբերում, և այս պարագային մի խոչոր, անուեկի անիրաւութիւն է վճռել թէ հայ ազատասէրը կեղեքւում է հայ վաչխառուների երեսէն։ Ոչ, հազար անգամ ոչ։ Սա մի նանաչի փառ կարելի է ծառայէ մի միայն թուրք չալիմիսիների բերնում։ Բայց ինչ զարմանալի հոգեբանութիւն զուգադիպութեան։ Խոսակի այդ տեսութիւնը հանարեա միևնոյն դասերով կրկնել էր, կայ երեք չորսի, «Եէնի Կազէթա» յում մի թուրք հրապարակագիր, և «Սասատարան» էլ միւս հայ թերթերից հետ ոգոր բարձա, ազատակից թէ Հայ վաչխառուների չանտակութիւնը անմոռութիւն է կրնի զնել փիւրա բռնակալների համարիւռ ազէանն հետ։ Նախ որ հոս ու հոն թափթփած հայ վաչխառուներին կիրնդումն կարելի է վերջ տալ մի բուռն պայքարով, հրապարակային ճառերով, կամ երկրագործական ապրանքների հաստատումով։ Բայց ինչ որ Հայկական վէրքն է կազմում, ինչ որ ծով ցաւերի աղբիւրն է, երեսուն տարուան յափշտակութեան, հալածանքի, ջարդի, թալանի բէժիմն է, որ հայ մշակը, հայ ազատասէրը հասցրել է մի սոսկալի վիճակի, ամէն բան ձեռքէ եկած կամ ձեռքէ կլլուած տարաբնութիւնով։ Սա քսանեակ ճշմարտութիւնը ուրանալ, և Հայ հարուստներին աւելի հարձանքներ տալու հասնելով քիւրանն գերը վերագրել նրանց, մի անտրակելի թեթեւութիւն է, որը թուրք չալիմիսների բերնումը պիտի ծառայէր սրել չեզրը Սայտանների գաղջոնին ու տարաքցնել փոքը նրանց մաղէրներին։

(Մնացեալը յաջորդով)

ՏԱՆԳԵԼ

ԲՐԻՍԻԱ ՈՒ ՌՈՍԻԱՅԻ ԶՈՐԱՅԻՆ ԶՈՐԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսական զորաւոր նաւատորմիղը Բրիսիայի ափերուն մօտ գտնուելու պատճառով, Գերմանիան ստիպուեցաւ Ֆրանսայի հետ բանակցութիւններ սկսիլ։ Ինչպէս գիտենանք, Գերմանիան Ֆրանսայէն պահանջեցաւ որ Մարոկոյի հարցերուն մասին Գերմանիան ալ ներգրաւուի։ Ֆրանսան ասոնց դիմեցաւ Անգլիան։ Անգլիան ալ Ռուսիան։ Ռուսիան ալ Գերմանիան։ Գերմանիան ալ Ֆրանսան։ Ինչպէս կ'երևնայ, Գերմանիան ինքզինքը ստիպուեցաւ Ֆրանսայի հետ բանակցիլ։ Ֆրանսան ալ Գերմանիան։ Գերմանիան ալ Ֆրանսան։ Ինչպէս կ'երևնայ, Գերմանիան ինքզինքը ստիպուեցաւ Ֆրանսայի հետ բանակցիլ։

Ինչպէս գիտենանք, Գերմանիան Ֆրանսայէն պահանջեցաւ որ Մարոկոյի հարցերուն մասին Գերմանիան ալ ներգրաւուի։ Ֆրանսան ասոնց դիմեցաւ Անգլիան։ Անգլիան ալ Ռուսիան։ Ռուսիան ալ Գերմանիան։ Գերմանիան ալ Ֆրանսան։ Ինչպէս կ'երևնայ, Գերմանիան ինքզինքը ստիպուեցաւ Ֆրանսայի հետ բանակցիլ։

Ինչպէս գիտենանք, Գերմանիան Ֆրանսայէն պահանջեցաւ որ Մարոկոյի հարցերուն մասին Գերմանիան ալ ներգրաւուի։ Ֆրանսան ասոնց դիմեցաւ Անգլիան։ Անգլիան ալ Ռուսիան։ Ռուսիան ալ Գերմանիան։ Գերմանիան ալ Ֆրանսան։ Ինչպէս կ'երևնայ, Գերմանիան ինքզինքը ստիպուեցաւ Ֆրանսայի հետ բանակցիլ։

بحرسیاه وروس فیلوسنك زیارتی

بوائنلرده روس‌فیلوسی بحرسیاهده بردوران ایده‌رك ، آسیا قطعه‌مزك ساحللرندکی برطاقم لیمانلری زیارت ایدوب، شیلهیه قدر کلدی ، بوغاز ایچنه تقرب ایتدی ، وبورادن‌ده حرکت ایده‌رك ، بلغارستانك ساحلده بولنان ممالکنه متوجهاً عزیمت ایلدی .

طبیعی‌درکه روسیه بحرسیاه‌درونده دونمانسی کزدیره‌رك، وبزله‌علاقهٔ مخادنی بولندیغی‌جهتله، لیمانلریمزه قدر ، دونمانسنك واصل اولمه‌سی ، کندی دائرهٔ حقوقی داخلنده‌در.

بتون دنیاده بویله دونمانزیاتلری براعتیاد حالنی کسب ایتمشدر . یالکز یکدیکرینه دشمن اولان ایکی‌دولت‌میانندە، بویله زیارتلروقوعبوله‌میوب، بری دیکرینك حدودینه دخول ایتمکه جسارت ایده‌مز. بناءً علیه روسیه فیلوسنك شو زیارتنه دیه‌جك هیچ برشیئمز یوقدر .

فقط روسیه وترکیا بیننده‌کی مناسبات نقطهٔ نظرندن بحرسیاهك ، بوندن بویله پك بیوك اهمیتی‌اولدیغنی اعتراف‌ایتمك لازمدر. زیرا آوروپا جهتندن یکدیکرینه هجوم ایتمك اوزره ، یکانه طریق قره‌دکز اولدیغی‌کبی ترکیا وروسیه حدودلرینی دخی بلغارستان وروماینا مستقل حکومتلری بربرندن آیریدیغندن یکدیکریله مصادمه ایتمك ایچون یالکزدکز طرفنده یول‌بوله‌بیلیرلر.

روسیه‌نك خیلی زماندنبرو بحر سیاه دونمانسنه اعتنا ایتمکه‌باشلادیغی‌بومقصدینه عطف‌ایدیله‌بیلور.

بحرسیاه فیلوسنی بالتیق دونمانسی‌کبی چاپونه کیدوب خراب اولمدی ، فقط ، بوغاز ایچی اوکنده‌کشاده اولمش اولسه ایدی مطلقا اودخی چاپونده بیوك‌ضرر وزیانلره دوچار اوله‌جقدی.

پترسبورغ حکومتی چاپون محاربهٔ زائله‌سی زماننده‌کی بحرسیاهده‌بولندیرمش‌اولدیغی‌دونمانی اووقتکی زرهلیلر ایله براقالیوب اوندن صکره ده یرلی فابریقه‌لرده ، هیچ کیمسه‌نك معلومی اولمادیغی‌حالده، بربرر زرهلیلر اعمال ایتمکه‌در.

زیرا ایلرودە وقوعبوله‌جق برمحاربه زماننده قره‌دکزك اهمیت مخصوصه‌سنی شمدیدن آکلامقدەدر.

روسیه ، بحرمذکورده برمحاربه ظهورنده، قوهٔ بحریه‌سی محکم وزورلی اولانك سوزی یورویه‌جکنی‌ایوجه‌بیلیر. خصوصیله « باربارووس خیرالدین » و « تورغود رئیس » زرهلیلری دونمای عثمانی اوزرینه ضم ایدلدیکنده، روسیه بحریه نظارتی، قوهٔ بحریه حکومت عثمانیه طرفنه کچدیکنی پك حسود برنظرله تلقی ایتمکدەدر . ایشته بوسببله قوهٔ بحریه‌لرینی قوتلندیرمك‌اوزره، هردرلو فداکارلغی اختیار ایتمکدەدرلر .

فقط یالکز زرهلیلری، وعساکر بحریه‌یی تکثیر ایتمك کافی دکلدر . اونلرك تعلیملرینی دخی اینری کوتورمایدر،که قوهٔ بحریه هرجهتجه مساوی بولنسون . بتون بوشیلر روسیه‌نك حقوقنی تشکیل ایدر وبز بوکا قارشی هیچ اعتراض ایده‌مز ایسه‌لکده بزم دخی بونلره مقابل وظائفمز وتدابیر لازمه‌یه مراجعت ایتمك کلفتنی اختیار ایتمه‌مز ایجاب ایدر .

بویله تدابیرده بولنمق بزکه برکون بحرسیاهده بزله رقابت ایدن روسیه‌نك دها زیاده برقوته مالك اولدیغنی ایشیدوب حیرتده قالمایلم. بوقبیل برقصوردە بولنمق ، کوزلرمز قپالی مغلوب اولمغه حاضر لانمقدر .

قره‌دکزده زرهلیلرك عددی و ، قوتی نقطهٔ نظرندن ظن ایدر ایسم شمدیکی حالده روسیه‌دن کری‌قالمایز چونکه،دولت مذکوردنك قوتی محدود در ، وبالتیق وسائر دکزلرده‌کی زرهلیلردن معاونت بکله‌یه‌مز لکن حکومت عثمانیه لازم اولدیغی حالده ، بتون قوهٔ بحریه‌سنی بحرسیاهه جمع ایدوب ، دشمنه قارشی چیقابیلیر .

یوقاریده سویله‌دیکمز وجهله یالکز عددلری چوغالتمق بارە ایتمز ، اوکا مقابل محاربهٔ بحریه اجرا ایتمك اوزره تعلیملر ، مهارتلر ، الزمدر.

دکزلر اوزرنده اجرای سیاحت ایتمك ، محاربه تعلیملری اقسامندن بولندیغی جهتله ، روسیه دونمانسی شو صوك زماننلرده بویله بر سیاحت ایدوب ، ساحللریمزه قدر کلدیکی‌کبی عثمانلی دونمانسی‌دخی بوکا مقابل روس سواحلنه برزیارت ویروب ، بتون بحرسیاهده بردوران ایتدکدن صکره عودت ایتمکدر .

مذکور زیارت ملابسه‌سی ایله ، روس ، آمیرللری ، قپودانلری ، عساکر بحریسی بزم سواحلده‌کی ممالکدن ، کورفزلردن وسائر مواقعدن ، اقتطاف ایتمش اولدقلری محلی ، جغرافی ، وحربی معلوماتی ، عثمانلی دونمانسی‌ده روس ساحللرینه ولیمانلرینی زیارت ایده‌رك، اله کچرملیدر .

مأموریتك ماهیت حقیقیه‌سنی بیلن هربحریه نظارتی ، طبیعی کندی وظیفه‌سنی اجرا ایتمکه چالشیر .

وبز مأمول ایدرزکه بحریه نظارتمز کندی وظیفه‌سنی بوبابده حقیله حیز حصوله ایصال ایده‌جکدر .

بالخاصه ، متقابلاً اوله‌جق شو زیارتی قبول ایتدیرمك اوزره بیوك وصعوبتلی ، موانع موجود دکلدر .

چونکه‌دونمای‌عثمانی‌مرمره‌ده، بحرسفیدده ، آطه‌لر دکزنده ، محدود بردائره‌ده براقق ایسه حال حاضرده برمخاطره اولمادیغنی جهتله ، بر دفعه‌ده بحرسیاهه کوندریه بیلور .

بوقبیل پك عاقلانه برتشبثله هم بحرسیاه سواحلنده بولنان ممالکك، خلقی عثمانلی سنجاغنی مسرتله استقبال ایدوب،شوق وغیرته کلیر . هم‌ده ، عساکر بحریه‌نك سیاحتندن حصوله کله‌جك تعلیم وتجربه کارلغك فوائد حسنه‌سی الده ایدیلور .

بوجهتی بحریه نظارتنك نظر دقته عرض ایده‌رز .

ماقلاینك آرزوسی

ماقلاینك آرزوسی همان اجرا ایدلدی . وانکلیز قپاسایله ورقپاره‌یی آلوب عبدالحمیدك حضورندن کیتمکه حاضرلانیر ایکن ، بردنبره عزت پاشایه خطاباً :

— رجا ایدرم، قپو یاننده طوران بکجیه یاور هنوز یاننه کلدیکی حالده یالکز سیناره ایچوب ایچمه‌دیکنی صورمیکز ، دیدی .

سؤال ترکجه اوله‌رق صورلدیغنده ، بکجی قطعی برسسله :

— خایر ! دیو جواب ویردی .

— بوبابده امینمیسکز ؟

— اوت ! چونکه یانمده کبریت بولنمادیغندن سیغاره ایچمك ایسته‌مه‌دم .

ماقلاین پك ایی دیوب ، ابراز خضوع ایده‌رك صالوندن طیشاری‌یه چیقدی .

بکجی‌نك ویاورك کیجه اویومش اولدقلری محلده طوروب ، دقتله یرلری تدقیق ایتمکه باشلادی .

بردنبره مسرت ایله یره وضع ایدلمش برقاب ایچندن یانمش اولان کبریت پارچه‌لرینی طوپلادی.

بتون بوکبریتلرك اوجلرینی معاینه ایتدکدن صوکره :

— هپسیده یکی یانمش کبریتلردر، تام بنم آرادیغم شیئلر ...

صوکره بتون بوکبریتلری صایوب آلتی دانه اولدیغنی آکلاینجه ذهناً :

— شبهه‌لرم یواش یواش اثبات ایدیلیور، دیدی .

انکلتره‌ده کیزلی پولیسك‌سابق مأمورلرندن اولان،ماقلاین‌جیندن بر پرتوسوز چیقاره‌رق، قپونك طوپوزلرینی نظر تدقیقدن کچیردی ، وصوکره کندی‌کندینه :

— وای ! وای! بوراده پودرا قیرنتیلری قالمشدر .

ظن ایدر ایسه‌م قپونك طوپلرینه برقادین الی تماس ایتمشدر ...

عجبا یاکلیورمیم... بردها معاینه ایده‌یم.. بوندن صوکره بردها ، دقتله تدقیق ایتدی .

— خایر ، باکلش یوقدر ، حقیقةً پودرا توزلری ... مسئله یا دها زیاده مغلق برحال کسب ایدییور یاده توضیح ایدیلیور :...

ظن ایدر ایسه‌م بزه رهبرلك ایده‌جك برقاچ دانه‌صریح علامتلر، المزده موجوددر... شمدی اوطه‌یه کیدوب قپایی وورقپاره‌یی راحت برفکر ایله تدقیق ایده‌لم ، دیدی .

بوسوزلری متعاقب‌ماقلاین سریع خطوه‌لر ایله قوریدورلرك آره‌سندن نهان اولدی .

صالونده بولنان یاورلر وپرده‌دارلر ، هیچ برشی آکلایه‌مادقلری شو تدقیقاتی تعجب ایله کوزه‌تمکده ایدیلر.

یانمش کبریتلری سونج واهتمام ایله جیبنه طولدیرمسی کندیلرینی پك زیاده حیرتده براقمش ایدی .

یاورك بری یاننده‌کی رفیقنه خطاباً :

— کبریتلردن نه آکلایه‌بیله‌جکدر ؟ دیو صوردیغنده :

دیکر بریاور تبسم ایده‌رك :

— بلکه یانمش کبریتلردن برمجموعه یاپه‌جق، زیرا انکلیزلرده بویله‌غریب‌اعتیادلر موجوددر، دیدی .

فقط ، بوایما وتلمیحلر ، برآز مبالغه ایدلمشدی .

انکلیز اوطه‌سنه کیروب یالکزجه کبریتلری جیبندن چیقاره‌رق ، ماصه اوزرینه دیزدی وذهناً شو مطالعه‌لره باشلادی .

— آلتی کبریت یانمش اولدیغندن، او آدملر آلتی سیغاره ایچمشلردر . اول امرده قپوجی یاوره سیغاره ویردیکی وصوکره تعاطی ایتمکه باشلادقلری بزجه معلومدر . بناءً علیه ایکنجی دفعه یاور ، اوچنجی دفعه قپوجی ، دردنجی دفعه ینه یاور، بشنجی بکجی آلتنجی دفعه تکرار یاور،صوك سیغاره‌یی یاور اکرام ایتمش وبونك اوزرینه ایکیسی بردن درین براویقویه‌طالمشلردر.

(مابعدی صالی‌صباح)

استخراجا طبعی ممنوعدر

محترم قارئمزه بایرام مناسبتیله کمال عمر تحافیه مغازه‌سنی توصیه ایلرز

(۱۲۷)

عبدالحمید وشرلوق هولمس

ایکنجی قسم :

قهرمان تورك خانمی

اون ایکنجی فصل

شرلوق هولمس وضیا پاشا

— صوکره بنده آغزمك‌طادینی دکشدیرمك ایچون کندندن برمصر سیغاره‌سی ایسته‌دم ... وبویله دوام ایتدك .

— صوك دفعه ایکیکزدن هانکیسی سیغاره اکرام ایتدی .

بکجی برآز دوشوندی ، درخاطر ایتمکه غیرب ایده‌رك ، ترددله :

— طوغریسی ایوجه‌درخاطر ایده‌میورم. ظن ایدر ایسه‌م یاوربك ایدی ... فقط تکرار ایده‌رم که بوبابده سویله‌دیکمه امین دکلم بلکه‌ده صوك سیغاره‌یی بن اکرام ایتمش اوله‌بیلیرم .

ظن ایدرسك‌که ماقلاین بوتحقیقاتی اوقدر دقتله دیکله‌میوردی ، وفکری اوزاق یرلرده طولاشیور ایدی ، لکن بردنبره :

— حقیقةً صریح برنتیجه‌یه‌واصل‌اوله‌مایز تحقیقات وتتبعاتمزی بشقه جهته سوق ایتملی‌یز هرحالده .

ایشك دوامنی یارینه ترك ایدر ایسه‌ك ... دها ایی اولور، یالکز ذات حضرت پادشاهیدن مذکور ماصه اوزرنده بولنان قمایی وورقپاره‌یی برقاچ ساعت ایچون بکا تسلیم ایتمه‌یی استرحام ایده‌رم .

ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ "ԻՆՔՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ,, ՎԻՃՆԱԿԱՆ ԱՌԱՍՊԵԼԸ

Վիճնայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ ռուսական կառավարութիւնը մտադիր է այժմ սալ քրդական ինքնօրինութեան մը կազմութեան և թէ այդ մասին ինչ ինչ զինքեր կը ներմուծուին օսմ. հողը և կը ծախուին կամ կը տրուին Քիւրտերուն։

Վիճնայի այդ հեռագրէն անմիջապէս յետոյ լուր եղաւ թէ օսմ. կառավարութիւնը որոշած է 15 վաշտ զօրք իբրեւ Վան և Պիթլիս քրդական շարժումից առաջքն առնելու համար։

Այս վերջին լուրին հետ կցուցեալ նաև Քիւրտերու զինաթափութեան գործը իբրեւ յարակից կամ հետեւորդ։

Ուրիշ անգամ ասիի ունեցած ենք այս էջերուն մէջ խօսելու եւրոպ. լրագիրներու և հեռագ. գործակալութեանց մէկ մասին անօրինակ և նպատակաւոր ստոյգութեան վրայ, որոնց կեդրոններէն մէկն ալ Վիճնան է, որուն մեծագոյն թերթերէն մէկին, «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ»ին, երբեմն ինչ այնքանակ սուտեր յօրինել ու տարածելը բացատրած ենք։ Հետեւաբար մեծ կարեւորութիւն մը չէ որ կուտանք Վիճնայէն եկած վերոյիշեալ հեռագրին, երբ նեսի կ'ընենք զայն մեր խորհրդածութեանը։ Այլ որովհետեւ ոչխարի աչքերէն մեծ ոսոխսն անգամ կրնայ ըլլալ որ անգամ մըն ալ չիտակ խօսի, կ'ուզենք քննել թէ արդեօք Քիւրտերու ինքնօրինութեան մասին Վիճնայի այդ հեռագիրը կարելի՞ է երբեք բացատրութիւն համարելով իբրեւ ճիշդ ընդունել, մանաւանդ որ անկէ անմիջապէս յետոյ էր որ 15 վաշտ զօրքերու Վան ու Պիթլիս առաքման լրոյցն ալ մէջտեղ կու զուգենք ունենալով իրեն Քիւրտերու զինաթափութեան լուրը։

Ամբողջ ոչխարի լրագիրները, հեռագրական գործակալութիւնները և ամէն կարգի տեղեկատուութեան մարմինները եթէ միասին ու պնդեն թէ Վիճնայի տիկնայ հեռագիրը հիմնական լուր է զոր կուտայ, ըսելով թէ Ռուսիա որոշած է քրդական ինքնօրինութիւն մը հաստատել իր սահմանին վրայ, նորէն մենք կը պընդենք թէ սուտ է, մի հատատ, կարելի չէ, բացարձակապէս անհնարին է թէ Ռուսիա այդպիսի մտադրութիւն մը ունենայ։ Եւ ասոր պատճառը գերազանցապէս ան է որ ռուս զբաղանութիւնը որ ամէնէն խոշոր եւ խորհրդաւորն է, երբեք ռուսական շահերուն համաձայն չգտներ իր սերումեան և Թուրքիոյ կամ Պարսկաստանի միջև ինքնօրինական կամ ինքնավարական շրջանակներու կամ երկրամասերու կազմութիւն մը, որ մեծ մասնոց օժանդակել կամ իր կողմէն այդպիսի ծրագիրներ յղանալ և գործադրութիւնը հետապնդել։

Իսկ ասոր ալ բացատրութիւնը ինքնին այնքան հասկնալի և դիւրմատչի է քաղաքականութեան վրայ փոքր ինչ զգաստ ուշադրութիւն մը դարձուցողներուն, որ պարզելն իսկ ահագին է, վասն զի Թուրքիոյ կամ Պարսկաստանի սահմանին վրայ ինքնօրէն երկիր մը անջրպետող պատ մը, թումբ մը պիտի ըլլար Ռուսիոյ դէմ, և արդեօք պատուար մը անոր յառաջադիմութեան դէպի մէկ կամ միւս երկիրը։

Արդ, կը կարծէ՞ք թէ ռուս զբաղանութիւնը իր իսկ ձեռքով իր ապագայ յառաջադիմութեան առջեւը ամբարտակ քաշելու չափ ապուշ, անհեռատես ու կարճամիտ ըլլայ։ Առ առաւելն այդ բաներն այն ատեն միայն կրնար փափագիլ, եթէ Ռուսիա կասկած ունենար Թուրքիայէն կամ Պարսկաստանէն թէ օր մը իր վրայ կը յարձակին աշխարհակալական նպատակով։ Մինչդեռ ճիշդ հակառակն է իրականութիւնը, այսինքն այդ երկու սերութիւններն են որ միշտ անոր կողմէ յարձակում կրած են և յարատեւ վախ կայ թէ նորէն կրնան։ Այս պարագային եթէ, օրինակի համար, Թուրքիա կամ Պարսկաստան ինքնարերաբար ուզեն իրենց սահմանագլուխներուն վրայ մէջ մէկ ինքնօրէն նահանգ կազմել, դոր օրինակ, Բրզական կամ Հայկական, զանոնք իրենց մեծամասնութեամբ ծառայեցնելու համար Ռուսիոյ դէմ, հարիւրին հազար վստահ եղէք թէ Ռուսիա ոչ միայն չբաշխարեր, չօժանդակեր, այլ անտարակոյս կը հակառակի, և կ'արգիլէ, ինչպէս կ'արգիլէ նաեւ մինչեւ անգամ օտար ընկերութեան մը ձեռքով իր սահմանին մօտիկ օսմ. գետառներու մէջ երկաթուղիի չինութեան ամէն ձեռնարկ, և պատճառ դրած է որ կամ օսմ. կառավարութիւնը ինքն անձամբ չենք՝ և կամ փոխանակ որ և է օտար ձեռնարկուներու տալ՝ յուն իսկ իրեն (Ռուսիոյ) յանձնէ այդ գծերուն չինութիւնը։ Եթէ երկաթուղիներու մասին այսքան բծախնդիր է, ուրեան ատեն բծախնդիր չլլար իր սահմանին վրայ ինքնօրէն նահանգի մը կազմութեանը, հետեւաբար կարելի է որ չհաւանակի քրդական ինքնօրէնութեան մը, ուր իր մեծ մասը ուրեմն քաշուելու դէպ և նպաստաւորել։

Կը մնայ սակայն միտքին միւս կողմն ալ նայիլ և քննել թէ արդեօք չկրնար ըլլալ որ ռուսական օժանդակութեամբ կազմուած քրդական կամ ինքնօրէն երկիր մը եւրոպ ինքնարերաբար միանայ Ռուսիոյ հետ։ Բայց եթէ Ռուսիա միտքը դնէ քրդաբնակ կարգ մը գաւառները Թուրքիայէն անջատել ու իրեն կցել, քրդերու օգնութիւնը կը կարօտի միթէ։ Եւ ո՞վ բան թէ առանց օսմանեան տէրութեան հետ պատերազմի բռնուելու՝ Բնդերպտուրկի կառավարութիւնը պիտի կրնայ լոկ Քիւրտերու ձեռքով յաջողցնել անոնց ինքնօրէնութիւնը—ենթադրելով թէ Քիւրտերու ուզողին մէկ խորշն մէջ այդպիսի զաւակիր մը գոյութիւն ունենայ—, իսկ եթէ Թուրքիոյ հետ պատերազմելու պատահականութիւնը աչք առած է արդէն, ալ ինչ՞ ունի՞ մտածել նախ Ռուրդերը չարժել և յետոյ ինքը մէջտեղ կալ։

Իսկ երեւակայել թէ հիւսիսային կայսրութիւնը այդքան կարօտ է Ռուրդերուն իր որևէ քաղաքական մէկ ծրագիրը յաջողցնելու համար, Վիճնայի հեռագրական գործակալութեան խելապատեղին մէջ միայն կրնայ ծնունդ առնել այդպիսի երազանքոր երեւակայութիւն մը, վասն զի եթէ Ռուսիա օսմ. տէրութեան զինուորական ոյժէն և աշխարհի ընդհանուր քաղաքականութեան անոնպատ կացութենէն ազդուելով կը զգուշանայ Թուրքիոյ դէմ աշխարհակալական յարձակման ձեռնարկելու, Ռուրդերն են որ բոլոր այդ դժուարութիւնները պիտի հարթեն։ Ո՞վ վիճնական տիմար երեւակայութիւն։

Իսկ թէ ինչ զուգադիպութեամբ էր որ 15 վաշտ զօրք Վան և Պիթլիս ղրկելու և Ռուրդերը զինաթափ ընելու լուրը միեւնոյն ժամանակ մէջտեղ կու, ասոր պատճառը բոլորովին տարբեր տեղ փնտռելու է, Պարսկաստանի ներքին խռովութեանց և հակասահմանադրական տարբերու օսմ. սահմանագրելի մտքը խլրտմանց մէջ, զի կրնայ ըլլալ որ պարտուած պարագային կամ լոկ ապատակութեան մարմաջէն մղուած յանկարծ սահմանէն ազդեն մեր կողմը խուժեն, որ ատեն մեր կողմի Քիւրտերն ալ դուցէ աւարէն բաժին առնելու համար անոնց միանան։ Եւ պէտք է գիտնալ որ եթէ արդարև Ռուսիայէն զէնք կը ներմուծուի ու կը շաչիսի օսմանեան կամ պարսկի Քիւրտերուն՝ լոկ այդպիսի ապատակային խուռոթիւններ յարուցանելու և արծարծելու համար կրնայ ըլլալ և ոչ թէ անոնց ինքնավարութիւն մը ապահովելու համար։

ՄԵԼՔՈՆ ԴԱՊԱՆԵԱՆ

ԱԾԻԼՈՒՄ, ԼՈՒՐԻԾ
ԲԵՐԱ, ՍՍՄԱԼԸ-ՄԷՍՖԻՏ, ԹԻՒ 9
ԳԱՍՍԱԺ Տ'ԷՕՐՕՐ, ԹԻՒ 18
6—30

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԴԱՆԻԷԼ ՇԱՀԷ ՓԱՆԱՆԴ

«Տէյլի Նիուզ»ի հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Նախորդ Շահին դասը անդարմանելի կերպով կոտրուած է։ Մուհամմէտ Ալի արդէն իսկ չոգենաւ նստած է Կասպից Ծովուն մէջ։ Սատարէտ-Տէօվլէ պիտի փարէ զայր ձեռք անցընել։

*** Կառավարական զինուորները Ամէլի մօտ պարտութեան մատնուած են Նախորդ Շահին զինուորներուն կողմէ։ Այս վերջիններ դէպի Պարսկաստանի հարաւակողմը մղած են կառավարական զինուորները։ Օգնական զօրք ղրկուած է Մազենդարանի նահանգը։

*** Ինչպէս յայտնի է, Եփրեմ ու Սէրատար-Պահատուր կատարեալ պարտութեան մատնեցին Սարատ-իւա-Տէօվլէն։ Թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Եփրեմի սպայակոյտին մէջ կը գտնուի գերման նախկին սպայ Հան, որ դարձիկ կառավարական ինդանոմիտիգ զինուորներու հրամանատարութիւնը կը վարէ։

*** Հրացանի բռնուած Արչատ-Էտէօվլէի մարմինը հանրութեան ցուցադրուած է։

*** Ռիւթէրի գործակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Թէհրանէն. «Մարտար-Արչատ հրացանի բռնուելուն առջի օրը յայտարարած է թէ ռուս դիւանագէտ մը իրեն ու Մուհամմէտ Ալիի բռած է որ Ռուսիա և Անգլիա փոխադարձաբար խօսք տուած են Պարսկաստանի ներքին գործերուն չմիջամտելու, և եթէ Մուհամմէտ Ալի փարէ իր զօրը ձեռք անցընել, Ռուսիա չէզոք պիտի մնայ և այդ դրպրին գործադրութեան արգելք չի պիտի ըլլայ։ Նոյնպէս Սարատ-Արչատ յայտարարած է թէ նախորդ Շահին թընդանօթները ռուսական մաքսատուէն անցուած են իրը հանրային ջուր»։

ՁԻՆԱՑԻՆԵՐԸ ՄԱԶԵՐՆԻՆ ՊԻՏԻ ԾԱԽԵՆ «ՏՐԷՏՆՕՔ»ՆԵՐ ՇԻՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Զինական կառավարութիւնը որքա՞ն քաղաքացիներու մատերուն պէտք ունի, զրահաւոր մը չմնելու համար։ Այդ հետաքրքրաշարժ հարցը մօտերս պիտի լուծուի կարծեր կողմէ։ Ինչպէս յայտնի է, Երիտասարդ Կայսրութեան ընակիչներուն արգիլուած է իրենց մատերը կտրել։ իսկ եթէ կտրեն՝ պէտք է իրենց մօտ պահեն մատի կտրուած փունջը։ Հիմա զաղափար յղացած են մաղի այդ փունջերը ծախելու, զոյացած դրամովը զրահաւորներ կամ թորբիմասեր չմնելու համար։ Կայս. հրամանագիր մը կ'ըսէ որ եթէ կառավարութիւնը անհրաժեշտ կը դատէ այդ բանը, կտրուած մատերը պէտք է անոր ղրկուին ուղղակի և վճառման արդիւնքը յատկացուի պատերազմական նպատակներու։ «Մարէն»ի Լոնտոնի թղթակիցը հեղինակին կ'ըսէ թէ Անգլիա մտածողութեան մատնուած է այդ պատճառաւ։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԶԱՐՖՃԷԼՆ
ՄԱՍՆԱՎՈՐԻՆ ԱՆՈՆՑԻ, ԿՈՒՍՈՐԴԻ ԵՒ ԳԹՈՒ ՀԻՒԱՆԴԱՊՈՒԹՍՆԵՑ
Վկայեալ Բարիզի համարարանէն
Ս. ԲԱՐՍԵՂՈՒՅՍ ՇԻՇԼԻԻ ՀԱՄԱՍԱՂԱՆՈՑԻՆ
ՄԱՆԿԱՆԱՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
(ՏՕՐԹ. ՎԻՕԼԻԻ)
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, կէս օրէ վերջ, Բէկա, Սաքրզ Աղամ, Թիւ 6. բայի երեքշաբթի և շաբաթ օրերէն, առաւօտեան կը դանուի Պոլիս, Կամարջիկ գլուխը Մ. Նարկիլէեանն դեղարանը, մինչեւ ցերեկ։ Վկայեալ հիւանդները ամէն օր ձրիաբար կը դարմանուին։ Զորեքաբթի ձրի։ 40—40

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ինչպէս ծանուցած էինք մեր երէկի «Վերջին ժամ»ուն մէջ, Պոլսոյ ժողովը քաղաքապետը Հիւսէյն Բեազիմ պէյ իր հրաժարականը տուած է, կծու գիտողութիւններ ուղղելով դաշնիքի հասցէին, որ իր տարաշահ քաղաքականութեամբ, ա՛լ աւելի ինչուան քաղաքապետին ու թաղապետութեանց միջեւ ծագած վէճը։ Նախարարաց Խորհուրդը սկզբունքով ընդունեց թաղապետական նոր ընտրութեանց ձեռնարկիլը առաջարկը, բայց ամրաւորման գաղտ առաջ բերուած չարժութիւնները։ Հետեւաբար որոշեց իրենց պաշտօնին մէջ թերացող Թաղապետական Խորհուրդներու նախագահները և անդամները փոխել նոր ընտրութեամբ, այսինքն մասնակի փոփոխութիւն մը կատարել։ Հիւսէյն Բեազիմ պէյ չընդունեց այդ պայմանը և լաւագոյն համարեց տեղի տալ քան թէ ընդունիլ այդ կարգադրութեան եղանակը։ Նախորդ քաղաքապետը անհանգիստ կորով մը ցոյց տուաւ իր պաշտօնին մէջ, թաղապետական կազմակերպութիւնը մաքրագործելու համար, բայց իր ջանքերը չկրնացուցան այնպիսի միջոցի մը երթ քաղաքն բոյն դրած է մայրաքաղաքիս մէջ և չուտով հեռանալու միտք չունի։ Դաշնիքը երեք չարաթ սպասցուց քաղաքապետը՝ վէճը հարթելու միջոց մը գտնելու համար, և թ վերջոյ ուզեց մտանակի գոհացում մը տալ Հիւսէյն Բեազիմ պէյի, մինչեւոյն ատեն թաղապետութիւնները չվերացնելով։ Այդ «անուշ տեղը կարկու» կամ «խարբի մասլահաթ»ի քաղաքականութիւնը այս երկրին մէջ ամէնէն յարգի ուղղութիւնն է, որմէ չուզեր չիլլի արդի դաշնիքն ալ։ Որո՞ն փոյթ թէ քաղաքապետական տագնապին պատճառաւ քաղաքն լայն սպաբերդ պիտի գտնէ իր առջեւ, իր աւերի գործը չարունակելու համար, բաղմաթիւ կ'ունքեր պիտի զոհուին ապիկար թաղապետութեանց անհոգութեան պատճառաւ ու երկրին առեւտրական կեանքը ծանր տագնապ մը պիտի ապրեցնէ։ Դաշնիքին գլխաւոր մտահոգութիւնը սա է որ նոր զժգոհներ երեւան չեկին ու արդէն իսկ սատար եղող զժգոհներուն թիւը չաւելցնէն։ Պէտք էր խնայել իւրմանները, ծերակուտականները, թաղապետութեանց ապագիկ նախագահները, անոնց զոհելու համար Հիւսէյն Բեազիմ պէյը, առանց խորհելու որ դիւրին չէ անոր պէս կրթուի ու խղճամիտ քաղաքապետ մը գտնել։ Թաղապետութիւնները ցնծութեան մէջ են հիմա, յաղթանակը տարած ըլլալուն համար։ Բայց հանրային կարծիքը Հիւսէյն Բեազիմ պէյի կողմն է, որ գիտցաւ արիաբար պաշտպանել ժողովրդեան շահերը։

*** Հիւսէյն Բեազիմ պէյի հրաժարականը չէ ընդունուած դեռ։ Զրոյց կը չրջի թէ ներքին գործոց նախարար Խալիլ պէյ, որ նախորդ քաղաքապետին համամիտ է, իր հրաժարականը ղրկած է եպարքոսին։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԻ ՄԻՋԱԴԷՊՔ

Անցած իրիկուն միջադէպ մը պատահած է Մեծ Կղզիի մէջ։ Երկու յոյն երիտասարդներ սրճարան մը մէջ նստած էին, երբ ոստիկանութեան քմմիսէր մը ներկայանալով ազդարարց որ մեկնին, ատենը ուշ ըլլալուն համար, թէեւ ժամը 4-ուկէն էր տակաւին։ Երիտասարդները մերժողական պատասխան տուին։ Քոմիսէրը երկու ոստիկան զինուոր կանչեց, որոնք դանակոծեցին երիտասարդներէն մէկը՝ Տէմիթր Իբիրոս։ Այս վերջինը փարեցաւ խոյս տալ, բայց դրացիներ բռնեցին հարուածներ ընդունեց և խղճալի վիճակի մը մատնուեցաւ։ Ժողովուրդը մէջտեղը իմացած ըլլալով, սկսաւ ցոյցեր ընել ոստիկանութեան դէմ։ Երեք ձերբակալութիւններ տեղի ունեցան գայմագամին հրամանով։ Ցուցնց եկեղեցիին թաղային մարմինը ներքին գործոց նախարարին մէջտեղութիւնը խնդրած է հեռագրով։

ՇՈՒՇԵՐՈՒՆ

Սէրվի Պրունիի առողջապահական չղիային հրամանատարը պաշտօնական զեկոյցով մը կը յայտարարէ թէ հոն գտնուող 5000 զինուորներէն չորս վաշտ իրենց տեղերը ղրկուած են, որով կը հերքուին կարգ մը թերթերու չարաղանցուած լուրերը Սէրվի-Պրունիի մէջ պատահած գրկիրայի բաղմաթիւ դէպքերու մասին։

*** Պէյոլիի քաղաքապետական չինարին առնելու ցոյց ընողներէն պարպրուխներուն գատական թաղմերը գատարանին յանձնուեցան։

ԳԱՀԱԺԱՄԱՆԴԵՐԻՆ ՈՒՂՂԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պուլկարական «Տէն» թերթը, որ կառավարութեան հետ յարաբերութիւն ունի, օսմ. գահամանդին Գերմանիա և Ռումանիա բրած այցելութեան առթիւ թուրք թերթերուն գրածներուն վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Թուրք թերթերը ուրախութեամբ ողջունեցին այս այցելութիւնը, ըսելով որ թագաւորումէն սկիզբը արտայայտութիւնները Պուլկարիոյ մէջ հոգ և յուսախարութեան պատճառներ են, որովհետեւ Թուրքիոյ և Ռումանիոյ միջեւ յարաբերութիւնները ամրանալով, վերջնապէս պատնէշ մը քաշուած կ'ըլլայ Մակեդոնիոյ մասին Պուլկարիոյ ունեցած իղձերուն դէմ։ Արդ, պուլկար հանրային կարծիքը երբեք այս տեսակ զգացում չէ ունեցած։ Եռաւուտի Իզդեհատին էֆ.ի այցելութիւնը Պո-քրէշ՝ պարզապէս արձանագրուեցաւ Պուլկար Մամուլին կողմէ, առանց մեկնութեան։ Պուլկարները Թուրքեւռումէն ենթադրելով կամ լուսկան խոստովանուած պայմանագրութիւնը կ'ընդունին ոչ թէ մառնդութեամբ, այլ ցաւով, որովհետեւ անիկա անօգուտ կերպով անվստահութեան առաջ կը բերէ ժողովուրդներու միջեւ, որոնք քաղաքականապէս ու աշխարհագրականապէս ամէն չան ունին բարեկամական յարաբերութիւններ մշակելու իրենց միջեւ։ Անիկա կը ստեղծէ հակառակութիւն մը, ուրիշ կրնան օգուտ քաղել ամենքը, բայց ի Արեւելքի ժողովուրդներէն։ Եթէ Թուրքերը խոնարհ քաղաքագէտներ ըլլային, պէտք էր որ փոխանակ համաձայնութիւն կնքելու Ռումանիոյ հետ, համաձայնէին Կայսրութեան տպող թիւններուն հետ։ Այս կերպով ապահով պ'ապի ըլլային արտաքին վտանգներու դէմ և երաշխաւորած պիտի ըլլային ներքին խաղաղութիւնը։ Դրացիներու հետ հանդարտութիւններ պիտի յաջողէին անպատճառ։ Թո ոբիա նախանձոտ համարեց վնասակար արտաքին անցողակի և քիչ վստահելի դաշնակիցներ։»

ԱՆԿԱ ՀԵՌԱԼԻՆ ՊՈՒՏՊՕՔԸ

«Ամինէ» թերթը խմբագրական մը մէջ կ'ըսէ թէ հակառակելն պոյքոթը Հրեաներուն կողմէ կը մղուի, որոնք մրրցումէն կը նախանձին։ Ամէնքի թերթը կ'ուզեցնէ. «Հրեաները կը չանգործեն ժէյսն-թիրքերու սարքութիւնը և ամէն անուղղիր միջոցներ ի գործ կը դնեն, Ցոյները անկարողութեան դատապարտելու համար անսեսապէս»։ Եթէ երբեք Ցունաստանի Հրեաները հարկ եղած ազդեցութիւնը ի գործ չդնեն Թուրքիոյ իրենց կրօնակիցներուն վրայ, որպէս զի անոնք հակակշռեն պոյքոթը դադրեցնեն, այն ատեն Ցունաստանի մէջ պոյքոթ պիտի հոչակեն Հրեաներուն դէմ։

ՀԲԱԺԱՄԱՆԱՒՈՐ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Զրոյց կը չրջի թէ Եէմէնի արշաւախումբին հրամանատար Իզզէթ փաշա հրաժարական տուած է իր առողջական վիճակին պատճառաւ։ Տեղւոյն կիսման իր առողջութիւնը խանգարած է։ Կառավարութիւնը անոր տեղ հրամանատար կարգած է Ապտուլլահ փաշա, որ ակէ առաջ պարնիական արշաւախումբին հրամանատար եղած էր։

ԴԱՎԱՆԱՆՑԻ ՆՈՒԻՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

Կը հաւատուի թէ հարցուցա չինութեանց նախարարութիւնը մտադիր է Գալատան դիմաց գտնուող հանրային զուգարանները։ Շինութեան ծախքը 350,000 ոսկի կը հաշուուի։

ՀԻՆԳՇԱՆԱԼՆԵՐՈՒՆ ՀԱՅԱՆ

Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ մեզ ղրկուած վերջին ցուցակին համաձայն մինչեւ հիմա 66,243 ոսկի հանգանակուած է ի նպաստ Պոլսոյ հրդեհին հրկիզեալներուն։

ՆՈՐ ՕՐԻՆԱԳԻԾ ՄԸ

Թղթատարական և հեռագրական նախարարութեան կողմէ պատրաստուած օրինագիծը ընդունուեցաւ Պետական Խորհուրդին։ Այդ օրինագիծը երեք մասերու բաժնուած է. ազատարկութեան կազմակերպութիւնը, պաշտօնատարներու յառաջացումը և կարգապահական միջոցներ։

ՍՈՓԼԹԱՆԵՐՆ ՈՒՂՂԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Կայսրը Իզմիթ ուզեր պատրաստի ոտին առիթ, վերջնապէս որոշուած է։ Մամլիանը «Էլեթրոլ» գրասենեակով Իզմիթի պիտի երթայ և երեք օր պիտի մնայ հոն։ Դարձին, կայսրը Հերեքէլ մէջ կանգ առնելով պիտի հանէ։ Յաւաչիկայ երկուշաբթի օր, կայս. հանդերձեալ Հաճի Աբէգի պէյ Իզմիթ պիտի երթայ՝ հարկ եղած պատրաստութիւնները տեսնելու համար։

ԱՀԱՐԼՏ ԲԻԶԱՆ ՊԷՅ

Երեսի. Ժողովի նախագահ Անմէս Բիզա պէյ առջի իրիկուն կայս. Իզմիրի սեղանին մասնակցեցաւ, Սալիմանին հրաւէրով։ Ցեսոյ կայսեր կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ։

ԿԻՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կրթական նախարարութիւնը որոշած է այս տարի նոր ուսանող չղրկել Եւրոպա։ Մինչեւ հիմա նոյն նախարարութիւնը նոր բիւր ճանաչուն ուսանող ղրկած է։ Իրենց ուսումը աւարտողներուն սեղ մրցի նորեր պիտի զրկուին։ Կրթական նախարարութեան յառաջիկայ տարուան կիսամեայքին 15000 ոսկի զեղչուած է ընդհանրի ձեռք բերուած խնայողութենէն։

ԲԻՖԹԻ ՓԱՇԱ

Բարիզի օսմ. դեսպան Բիֆթի փաշա առջի օր Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահին ներկայացուցած է իր յանձնարարագիրները։ Բիֆթի փաշա մեկ քանի օր ալ Բարիզ մնալ կոչը Մարիէնպատի Ջերմուկները պիտի երթայ և երեք չաբաթ հոն պիտի մնայ։ Ցեսոյ Բարիզ պիտի դառնայ ու քանի մը օր կենալով Կ. Պոլիս պիտի գայ, որպէսզի զրծոյց նախարարութիւնը փոխանորդաբար վարելու համար։ Բիֆթի փաշա Պոլիս ժամանելէն յետոյ եկեղեցիս Եւրոպա պիտի ուզեւորի հանդիսելու համար։ Բնականաբար քաղաքական կացութենէն կախում պիտի ունենան այդ կարգադրութիւնները։ Սակայն վարչապետ Պոլսէն չպիտի հեռանայ մինչեւ որ քաղաքական ոչխարէին մէջ մտահոգութիւն պատճառող խնդիրները վերջ չդնեն։

ԱՖՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՅՈՅ ԽՆԴԻՐԸ

Հռոմի մէջ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյց մը կը հերքէ վերջերս Իտալիոյ մասին հրատարակուած մտացածին զրոյցները, որոնց համեմատ, Իտալիա Գերմանիոյ հետ համաձայնութիւն կնքելու վրայ է, Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ քաղաքականապէս գործելու համար։ Պաշտօնական զեկոյցը նմանապէս կը հերքէ Երեսփոխան Զիրմանիի կողմէ «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի ուղղուած մեղադրութիւն մը ի մասին այն դիմումներուն զորս իտալական կառավարութիւնը միւս տէրութեանց մօտ ըրած է Ափրիկեան Տրիպոլսոյ համար։ Իտալական տեղեկագրագիրը մամուլը այդ հերքագիրը հրատարակելով խօսք կը պահարկէ կարգ մը թերթեր և անձնանուն անձանց, որոնք մտացածին յոդուածներ կը հրատարակեն և երբերն բախտը կը վճռեն, առանց իրենց դրածին վրայ։

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՆՈՐ ՆԱՍՏԱՇԵՐՋԱՆԸ

Բ Դրան չրջանակներուն մէջ հաստատ

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԹՈՒՆԱՒՈՐ ԴԱՇՏՈՅՆԸ

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

— Քիչ մը առաջ թէեւ անգամ մը մարեցաւ, բայց խելքը գլուխը բերինք, պատասխանեց Նէֆիպ Մէլհամէ։

Իզզէթ փաշա լռեց կնոջ ձեռքը։ Սալիհա հանըմ իսկոյն աչքերը բացաւ և ըսաւ.

— Չէ՛, մարած չեմ, աչքերս գոցեցի՝ որպէս զի չտեսնեմ ձեր խաղացած կասակերգութիւնը և եթէ կարելի ըլլար ականջներս ալ պիտի խլէի, որպէս զի ձեր արտասանած խօսքերն ալ չլսէի։

— Բայց հանըմ էֆէնտի, ինչո՞ւ այսպիսի անհաշտ ընթացք մը կը բռնէք մեզի հանդէպ, ըսաւ Իզզէթ փաշա մեղմ ու փաղաքշական ձայնով մը։ Չէ՞ք տեսներ որ մեր վեհափառ տէրը որքա՞ն մեծանձնութեամբ և բարութեամբ կը վարուի մեզի հանդէպ... ո՞ր վեհապետը նոյնքան ներողամիտ համբերատարութիւն ցոյց պիտի տար իրեն դէմ դուսադրողներու մասին...։ Եթէ մեզի չարչարանքներու ենթարկեցին՝ վստահ եղէք որ ատիկա մեր վեհափառ տէրոջ կամքին դէմ էր բացարձակապէս և ապացոյցն ալ այն է որ դիս հոս զրկեց որպէս զի ամէն կերպով հոգ տանիմ ձեր հանգստութեան... ապահո՞ւ որ քիչ մը ուշ հասայ, եթէ ո՛չ այսքան տառապանքն ալ չէիք կրեր։ Ինչ որ կատարուեցաւ այս դիշեր ձեր անձին վրայ՝ վեհափառ Սուլթանին կամքին բոլորովին հակառակ էր և ներում կը խնդրեմ եղածին համար...։

Ցեսոյ, Իզզէթ փաշա, միւս պատասխանին դառնալով աւելցուց.

— Լսէ՛ք, փաշա էֆէնտի, միթէ վեհափառ Սուլթանին հրամանո՞վն ու գիտակցութեա՞մբը այս չարչարանքները տուիք...։

— Բնա՛ւ երբեք, պատասխանեց միւսը, ըմբռնելով որ այդ էր արուեստիք միակ պատասխանը։

— Միթէ մեր վեհափառ տէրը երբեք համամիտ դտնուա՞ծ է այս կերպ հարցաքննութեան։

— Բնա՛ւ երբեք, կրկնեց Նէֆիպ փաշա։

— Կը տեսնէ՞ք, հանըմ էֆէնտի, որ ամբողջ եղածը թիւրիմացութեան մը արդիւնքն է որ ա՛լ բնաւ չպիտի կրկնուի։

Այս խօսքերուն իրեւ ամբողջ պատասխան, Սալիհա հանըմ մրմնջեց նուաղեալ ձայնով մը։

— Ամէնքդ ալ վատ թշուառականներ էք։

Երկու փաշաները այս նախատինքին առջեւ պահ մը ցնցուեցան և ցասումի ու կատաղութեան չոգ մը անցաւ իրենց աչքերուն մէջէն, բայց և այնպէս չուտով զսպեցին ինքզինքնին և Իզզէթ փաշա ըսաւ առաջուան մեղմ ու փաղաքշական ձայնով.

— Հանըմ էֆէնտի, կը տեսնեմ որ չատ զրգռուած վիճակ մը ունի՛ք և ասիկա խիստ բնական կը գտնեմ ձեր կրած դառն փորձութիւններէն ետքը։ Երբ հանգստանաք ու հանդարտիք, այն ատեն ապահով եմ որ աւելի ողջամիտ կերպով պիտի դատէք անձերը և իրողութիւնները... Նէֆիպ փաշա պահապանները կանչեցէ՛ք, որպէս զի սիկինը իր սենեակը առաջնորդեն, վեհափառ կայսեր անձնական բժիշկին ալ իմաց տուէ՛ք որ սիկինՁ քով փութայ և պէտք եղած խնամքները տայ։

Նէֆիպ փութայ այս հրահանգները հաղորդել գրասենեակն քով նստած պահապանին, որ սահմանած երեւոյթով մը կը դիտէր իր աչքերուն առջեւ պարզուող այս տարօրինակ ու անակնկալ տեսարանը։ Ցեսոյ, երկու փաշաները եկան Սալիհա հանըմին քով և սկսան ամենայն փափկութեամբ և զգուշութեամբ անոր ոտքերուն և թեւերուն կապերը քակել։

Սալիհա երբ ինքզինք կապանքներէն ազատ զգալով՝ սկսաւ իր ընդարմացած անդամները չարժել, առանի ցաւը զգաց ամբողջ իրանին երկայնքը և սարսափելի ճիչ մը արձակեց։ Բայց չուզելով այդ մարդոց քով տարութեան նշաններ ցոյց տալ, իսկոյն հոգոր ճիչ մը ըրաւ ինքն իր վրայ ու խեղդեց ցաւի աղաղակները։

Բանի մը վայրկեան նոքա պահապանները եկան գինքը իր սենեակը տանելու համար։ Սալիհա հանըմ, իր զօրութեան վստահելով, ուզեց ոտքի ելել, ուժգնապէս ինկաւ ակոռին վրայ, անզօր ձայնով մը կմկմալով.

— Չէ՛, չեմ կրնար քալել...։

— Երկար ու կամաց թիկնաթոռ մը բերէ՛ք ու անով փոխադրեցէ՛ք սիկինը, հրամայեց Իզզէթ փաշա։

Բառորդ մը ետքը, չորս մարդիկ, փափուկ բարձերով պատած թիկնաթոռի մը մէջ կը փոխադրէին Սալիհա հանըմը։

Այսպէս ուրեմն չարչարանքներով սկսած երկրորդ հարցաքննութիւնն ալ վերջ կը դտնէր առանց ոեւէ արդիւնքի։

Եւ սակայն ինչ դարձած էր որ յանկարծ Ապտիւլ Համիտ իր սիրական քարտուղարին միջոցաւ հրամայած էր վերջ դնել չարչարանքներուն և ծարայեալ փափկութեամբ վարուիլ ձերբակալուած հերոսուհիին հետ։

Գալատան գինեսրարան հասնելուն՝ Շինութեան ծախքը 350,000 ոսկի կը հաշուուի։

ՀԻՆԳՇԱՆԱԼՆԵՐՈՒՆ ՀԱՅԱՆ

Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ մեզ ղրկուած վերջին ցուցակին համաձայն մինչեւ հիմա 66,243 ոսկի հանգանակուած է ի նպաստ Պոլսոյ հրդեհին հրկիզեալներուն։

ՆՈՐ ՕՐԻՆԱԳԻԾ ՄԸ

Թղթատարական և հեռագրական նախարարութեան կողմէ պատրաստուած օրինագիծը ընդունուեցաւ Պետական Խորհուրդին։ Այդ օրինագիծը երեք մասերու բաժնուած է. ազատարկութեան կազմակերպութիւնը, պաշտօնատարներու յառաջացումը և կարգապահ

առաջէս կը կարծուի թէ դակիմը եւ կնոջ է Երեսի. ժողովը որոշեալ առանձն առաջ նիստի հրաւիրելու մասնաբրեմնէն։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒՆ ՕՍՐԱՍԿԱՆ ՆԱՒԱՐԱՍԱՆԻՆԸ

Վասնա գանուող ռուսական նաւարաժին սպաներուն ի պատիւ արուած հացկերոյթին ատեն Սոֆիայի ռուսական դեսպան Գ. Նելիւսովի բաժակաճառ մը արտասանելով ըսած է թէ Սեւ Ծովու ռուսական նաւատորմը խաղաղութեան երաշխիք մըն է մերձաւոր Արեւելքի մէջ, խաղաղութիւն մը, որ Ռուսիոյ արժանապատուութեան և մեծութեան, ինչպէս նաև իր բարեկամներուն և եղբայրներուն արժանապատուութեան ու կենսական շահերուն հետ կապ ունի։ Դեսպանը շարունակելով իր խօսքը, յարած է. «Ռուսական նաւարաժինը Անատոլուի նաւահանգիստները այցելելով սիրալիր ընդունելութիւն մը գտած է։ Ռուսմանիա տալիք այցելութեան առթիւ ալ միեւնոյն բարեկամական ընդունելութիւնը սպասի գտնէ։ Հիմա մեր սպանները՝ եղբայրաբար և անկեղծօրէն Ռուսիոյ յարած այս երկրին Պուլկարիոյ տալու որութիւնը կը կրեն։ Պուլկարիա զօրաւոր ու հպարտ, բայց հանդարտ ու խաղաղասէր, իր յառաջդիմութեան կ'աշխատի ամէն կերպով։ Նոյնպէս խաղաղութեան սիրոյն համար պրտանց կը մաղթենք որ մեր քոյր-ազգերուն միջև գոյութիւն ունեցող բարեկամութեան և համաձայնութեան սերտ կապերը ամուր ու անայլայլ մնան»։

ՕՍՄ. ՔՕՄԻԹԷԻ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

Նախապէս որոշուած էր օսմ. Քօմիթէի Ընդհ. ժողովը սեպտ. 30ին գումարել, բայց նկատելով որ Բամզան ամսուն մէջ կ'իյնայ այդ թուականը, Ընդհ. ժողովին գումարումը սեպտ. 17ին յետաձգուած է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄՆԵՐԸ

Պատրիարքարաններու կողմէ եղած հաւաքական պահանջումներու խնդիրը պիտի կարգադրուի Պայրամի ամսէն յետոյ, որովհետեւ այս պահուս դանձիր զբաղած է եկեղեցիի խնդրով։

ԲՈՒՌՍԱ ՅՕԳՈՒՆԱՆ ՄԸ

ԳԱՐԵՄԱՆԵՐՈՑ ԴԷՄ

Թուրքերէն նոր թերթ մը, «Միլլիթի իլ Մուսահէպէ», երկուշաբթի թիւին մէջ բուռն յօդուած մը գրած է Գերմանիոյ դէմ։ Ի մէջ այլոց սա տողերը հրատարակած է.«Գերմանիա ծախած է Պարսկաստանը։ Հիմա Մարոքը կը սպառիկ։ Պէտք չէ մոռնանք որ երբորդ իսլամ պետութիւնը կը կազմենք, և Գերմանիա միեւնոյն կերպով պիտի վարուի մեզի հետ։ Կարելու ենք որ սպառնալիքի գործիք մըն ենք Գերմանիոյ համար։ Այն միջոցին երբ Եւրոպայի քաղաքականութիւնը իր ամենէն գործօն շրջանին մէջ կը մտնէ և ջանք կը տարուի իսլամական երկիրները լամնելու, մենք փոխանակ մեր գոյութիւնը փրկելու, ենթդինքնուս զէմ կը գործենք մեր ուժը և գործունէութիւնը։ Ազգն է որ այդ ուժը մեզի կը հայթայթէ և անկա է որ վաղուան անխուսափելի աղէտը պիտի կրէ»։

Օրուան Դիպուածներ

ԳՐԳՈՒԻԶ ԲԱՐՈՅԻԶԸ.— Պրուսայի Ուլու Ճամիին մէջ սա միջադէպը պատահած է անցեալ շաբաթուան գիշեր։ Կատարուած միաձայն աղօթքներէն յետոյ, որուն մասնակցած էին կուսակալը, քաղաքային ու զինուորական բարձր պաշտօնատարները և մէկ քանի հազար հաւատացեալներ, քարոզիչ Հիւսնի էֆ. սկսաւ քարոզել խօսիլ։ Նախ ի վեր հանեց ժողովրդական մէջ սիրող սրտաբեկութիւնը քաղաքային պատճառաւ, որ ամէն օր բազմաթիւ զոհեր կ'ընէ. յետոյ ձաղկեց կրօնասիրական զգացումներուն թուլացումը խլամ հաւատացեալներուն մէջ, որոնցմէ շատերը ծոմ չեն բռներ Բամզանին։ Ու ըմբոստական հարարութեամբ մը համառարակին ասուածութիւնը վերագրեց սա իրողութեան թէ իսլամները օրէ օր ուզղ ճամբէն հեռանալով արգիլեալ ուղիներ կը յաճախեն։ Քարոզիչը նոյն իսկ դիտել տուաւ թէ կառավարութեան գլուխը գտնուողները բարի օրինակ չեն հանդիսանար։ Կուսակալը իրեն ուղղուած ակնարկութիւնը նկատելով այդ խօսքերը, ի կարգ հրաւիրեց քարոզիչը և պահանջեց որ դադրեցնէ քարոզը։ Նոյն միջոցին պահակներ բռնի կրկով քարոզիչը վար իջեցուցին։ Քարոզիչին բարեկամները ու կուսակիցները ուզեցին պաշտպանել քարոզիչը։ Գալով քարոզչին, առանց ընդդիմութիւն ցոյց տալու, առաւ քաղաք, յատաբարելով թէ ուաք չպիտի կրեր այդ մղեցիին մէջ, ուր իրեն թոյլ չէր տրուեր ճշմարտութիւնը ըսելու։

ՁԱԲԸՐՃԱԼԻ ԴԻՄ.— Իզմիրի մէջ ասիկանութեան նախկին քոմիսար Սամի պէյ ութը դիւցազներու հետ Իհսանիի գիւղը երթալով հոչակաւոր Զաքրճալիի ազգականներէն չորս հոգի սպանեցաւ և երկու հոգի վիրաւորեց։ Սամի պէյ յետոյ Մալիսէ գիւղը ուղղուած է։

ԱՊՈՏԱԿԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Ինչպէս կը յիշուի, անցեալներ նախորդ կրթական նախարար Պապանդատէ Իսմայիլ Հաքգը պէյի և ծովային սպայ Շեվկը պէյի միջև վէճ մը ծագած էր Բարիզի մէջ ու սպան ապտակած էր իր հակառակորդը։ Շեվկը պէյ դատապարտեցաւ մէջ խոստովանած լլլլով որ հրապարակու ծեծած է Իսմայիլ Հաքգը պէյը, տանջուեց ֆիրանք տուգանքի դատապարտուած է։

ԹՐՔԻՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ.— Բերայի սատիկանական անօրէնութիւնը հրաման ստացած է հետապնդել այն թուրք կիները որոնք Բերա կ'իջնեն գնումի համար, հակնալու համար թէ անոնց յանախած վաճառատուները վաստակի՞ են բարոյականի տեսակէտով։

ՈՃԻՐ.— Գարամուսալի Մէրտիկէօզ գիւղին մէջ մանկամարդ հայ կին մը արտ կ'երթայ խաղող քաղելու համար։ Այդիին պահապանը Աբրահամ կ'ուզէ կնոջ պատիւը ընտրարել։ Բայց անկիա կ'ընդդիմանայ։ Աբրահամ դաշոյնի հարուածներով ծանրապէս կը վիրաւորէ խեղճ կինը, որուն մատները կը կարուին դաշոյնը խլել ուզած ատեն։ Ոճրագործը ձերբակալուած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՇԱՀԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ

ՍԱՀՄ·ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՍՕՐ

Պատրիարքարանը, քաղելով զաւառներէ իրեն հասած վաւերական պաշտօնական տեղեկագիրներ, պատրաստած է ընդարձակ տեղեկագիր մը՝ մինչև այսօր եղած սպանութիւնները մասին։ Այս տեղեկագիրը բաժնուած է չորս շրջաններու. Ա. շրջանը՝ Սահմանադրութեան հռչակումէն մինչև Մարտ 31ի յետադիմական շարժումը՝ եղած դէպքերն ու հարստահարութիւնները կ'ամփոփէ իր մէջ։ Տեղեկագրի Ա. շրջանի մէջ, ըսուած է թէ՝ Սահմ. հռչակուելէն անմիջապէս ետք վերսկսած են ղողոքի ձայներ և ղողոքի Ա. Թագրիրը (Տէրսիմի քիւրտերուն ի գործ դրած հարստահարութեանց նկատմամբ) ներկայացուած է կառավարութեան 1908 օգստ. 4ին։ Ամէն վերջ ղողոքներ շարունակուած են և յաջորդաբար օգստ. 7, 8, 20ին, Սեպտ. 5, 16, 18 19, 20 և 22ին ղողոքներ եղած են Պայազիտէն, Վանէն, Կարինէն, Խարբերդէն, Դաղաստանէն. Մուշէն, Աղթամարէն և Բղիէն։ Պատրիարքարանը օրըստրին դիմումներ բրեր ու ղողոքի թղթերներ մատուցեր է։ «Յայտնի է թէ Ա. ատոլուի այս հարատարարութիւնները, կ'ըսէ տեղեկագիրը, 30-40 տարուան և աւելի հնութիւն մը ունին և կը կատարուին պետական գիւրաբար քիւրտ պէյերու և ասիրիթապետներու և մանաւանդ անոնց «մարդոց» կողմէ. թէեւ երբեմն սպանութեանց հեղինակները ձերբակալուած և դատարանի տալ յանձնուած են, սակայն անոնք անպատիժ արձակուած են՝ ազդեցութիւններու շնորհիւ։ Յանուն կեդր. վարչութեան կատարուած դիմումներէն ետք՝ Ազդ. ժողովը Դարաեան – Շահրիկեան վարչութեան (15 հոկտ. 1908) յանձնեց անմիջապէս տեղեկագիր մը պատրաստել և ներկայացնել կառավարութեան և վարչութիւնը այդ գործը կատարեց ծրագիր մը և մանրամասնութիւն մը պատրաստելով։» Տեղեկագրին մէջ մանրամասնուած է այդ ծրագրին բովանդակութիւնը, որ վերջին անգամ, ներկայ վարչութեան կողմէ, Ազդ. ժողովին ներկայացուած ծրագրին յար և նման է գրեթէ։ «Եւ Ազդ. ժողովը 17 հոկտ. 1908ի նիստին մէջ ընդունեց, կ'ըսէ տեղեկագիրը, այդ ծրագիրը՝ ինչ ինչ բարեփոխութիւններով և ներկայացուց Բ. Դրան՝ Խան յանձնաժողովի մը միջոցաւ։ Եւ թէեւ այդ ծրագրին հաճայն Բ. Դուռը խառն գոմիսիոն կազմեց՝ Անատոլը զրկելու համար և հրահանգ մըն ալ պատրաստուեցաւ ու իրատէն ալ եկաւ։ բայց այս ամէնը ըլլալէն ետք՝ Բնամէլ փաշա ծրագիրը Երեւան։ Ժողովին զրկեց թախսիրատ մը ձեռք բերելու պատրաստակամ և սակայն Մէկուսանն ալ մերժեց տալ այդ վարը որով տեղի ունեցած այնքան դիմումները ջուրը թափեան»։ Հոս կը լրանայ տեղեկագրին Ա. շրջանը։ Տեղեկագիրին Բ. շրջանը՝ կսկսի մարտ 31ի դէպքերով և Առանայի ու Հալէպի ծանօթ ջարդերով, որոնց վրայ մանրամասնութիւններ տալ ուելորդ է, քանի որ անոնք ծանօթ են արդէն։ Տեղեկագրին այս Բ. շրջանին մէջ ըսուած է թէ՝ Առանայի դէպքերու միջոցին թէեւ պզտիկ խլրտումներ տեղի ունեցան բայց բարեբախտաբար մեծ համեմատութիւններ չրատացան։ «Այս շրջանին, կ'ուշադրի տեղեկագիրը, Պատրիարքարանը զրեթէ տարբոշմին զրաղեցաւ Կիլիկիան եղեռնով։ Եւ թէեւ մարտ 31էն վերջ պաշտօնի անցնող կառավարութիւնը ինչ ինչ ձերբակալութիւններ կատարեց և սակայն ամէնքն ալ յետոյ ազատ արձակեց և մինչև այսօր ոչ մէկ չարաղդի կախաղան բարձրացած չէ Անատոլի մէջ։» Հոս ալ կը վերջանայ Բ. շրջանը։ «Երբորդ շրջանը կսկսի՝ Մուշի մէջ տեղի ունեցած խլրտումներով, որոնց գլխաւոր չարժարարքն է, կ'ըսէ տեղեկագիրը, հողային խնդիրը։ Այս շրջանին մէջ է որ կառավարութիւնը, կ'ըսէ, ներում չնորհեց Պարսկաստան փախող աւազակ-պետներուն և հրաւիրեց զանոնք վերադառնալ իրենց տեղերը։» Տեղեկագիրը յիշեցէ յետոյ թէ՝ Անատոլի զէպքերը ընդհանրապէս զարեան կրկին և կը տեւեն մինչև ձմեռ, կ'աւելցնէ թէ՝ այս երրորդ շրջանին Պատրիարքարանը ստեղ գործնական քայլ մը առաւ՝ Բ. Դուռնէն պահանջելով որ քանի մը վայրէ շրջան զօրք զրկուի Անատոլը։ Եւ սակայն այս անգամ ալ կառավարութիւնը զօրք զրկելու առաջարկը անհետեւանք կը թողու՝ վախնալով որ Քիւրտերը յանկարծ կ'ապստամբին։ «Թէեւ ընդհանուր ջարդ և խլրտում չի պատահեցաւ այս շրջանին, բայց մասնաւոր և յատակակի դէպքեր ու սպանութիւններ պակաս չեղան։ Այս շրջանին, այսինքն 1910 ապրիլի սկիզբները Վանայ մէջ ալ դէպքերու շարք մը սկսաւ և Պատրիարքարանը թէ՝ այս դէպքերու և թէ հողային խնդիրներու կարգադրութեան համար դիմումներ եղաւ։ Այս շրջանին, կըսէ տեղեկագիրը, Մուշին սկսան ահարեկով լուրեր հանել։ Մուշի, Բաղէշի, Կարնոյ և Վանայ մէջ 40է աւելի սպանութիւններ պատահեցան այս շրջանին և չարագործներէն հազիւ քանի մը հատը ձերբակալուեցան։ Բայց յետոյ կամ թէեւ պատիժ մը ստացան և կամ անպարտ արձակուեցան։ Իսկ անկարող պաշտօնեաներու մասին եղած բողոքները զրեթէ նկատի չեն առնուած՝ բայց մէկ քանի միտրիներու «սպեհայիչ» ըլլալէն։ Տեղեկագրին վերջին մասը կը կազմէ Դ. շրջանը, ուր կը խօսուի Վանայ և Բաղէշի նահանգներուն մէջ տեղի ունեցած հաւարական սպանութիւններուն վրայ և այդ միջոցին տեղի ունեցած միջադէպի մը վրայ (Մուշի կառավարիչը մայիս 15)1911ին ծանրագիր մը կը հարցնէր ներքին գործոց նախարարին թէ՝ Մուշի մէջ լուր հասուած է թէ Օսմ. Խորհրդարանը ցրուած է և հնազանդին զրլուիը կոպասէրու։ Տեղապահը նախարարին խորին ուշադրութիւնը յանձնած էր այս խիստ կենսական խնդիրը։» Այս վերի տարաձայնութիւնը իր չարաչար արդիւնքը ունեցաւ. կ'ըսէ տեղեկագիրը և յաջորդաբար Վանայ Նէմրանի մէջ 7 հոգի վիրաւորուեցան ու սպանուեցան. Պիթլիսի Ղաղան գաւառին մէջ եկեղեցի մը կողոպտուեցաւ և վարժարան մը այրուեցաւ։ Խարի մէջ քահանայ մը և վեց ընկերները սպաննուեցան»։

Տեղեկագիրը կը վերջանայ սա պէս. «Այս շրջաններուն մէջ կրօնավոխութեանց և բռնի խլամացմանց խնդիրը նիթ եղած է յատուկ ուսումնասիրութեան գրաւ հիմամբ դատական նախարարին մատուցուած է 9 հոկտ. 1910 թուական և 576 համարու ընդարձակ թղթիր մը։»

ՔԱՂԱՔ. ԺՈՂՈՎ.

Քաղաք. Ժողովը իր երէկի նիստին մէջ նիստի առաւ գաւառացի կարգա ուսանողներու խնդիրը և յանձնարարեց Տնտես. Խորհուրդին որ Նպաստամատոյց Յանձնաժողովին հետ խորհրդակցութեամբ իր կարծիքը յայտնէ այս մասին։ Ժողովին կողմէ սոյն նիստին ներկայ պիտի գտնուին Տնտես. Գէորգ Ասպահան և Վահան Փափազեան։ Միւս կողմէ որոշուեցաւ Թաղրիրով մը խնդրել Բ. Դուռնէն որ պետական վարժարաններու մէջ ծրիարար ընդունուին հայ կարգա ուսանողները։ Բ. Ժողովէ որոշեց վարչական դանի ընդարձակիչներու համար նոր մրցման քննութիւն մը կատարել։ Գ. Որոշեց Պատրիարքարանի վերակազմութեան առթիւ պատրաստուած ծրագիրները ժողովական Տէմիրճիպաշեան և Երկանեան էֆ.ներու նախաքննութեանը յանձնել։ Դ. Տնտես. Խորհուրդը անպարտաւոր դատած էր Պէշիքթաշի Թաղ. Խորհուրդին պաշտօնավարութիւնը և առաջարկած էր առժամեայ մարմին մը կարգել անոր տեղ։ Որոշուեցաւ սպասել այս առթիւ Խորհրդոյ կողմէ մատուցուելիք տեղեկագրին։ Ե. Ստուգեց Առատուր Ժամշէնեանի (Խարբերդ) և Ժապ Սարգսեանի (Գոնիա) Ազգ.-ներսանութեան առթիւ զրկուած տեղեկագրերուն օրինաւորութիւնը և որոշեց զրկել ազգ. ժողովին։ Զ. Տնտես. Խորհրդոյ անդամ կարգեց՝ Պէնոն Տէրմիսկեանը. Այրիանամի անդամ կարգեց՝ Գրիգոր Ոսկան և Լեւոն Տնտեսեան և հեւանդանոցի հոգաբարձութեան անդամ նշանակեց՝ Յակոբ Համամճեան և Գարեգին Համբարձումեան։ Իսկ՝ Գուզկուճնուզի և Գարթալի համար նոր Թաղ. Խորհուրդներ ընտրելու հրահանգ ուղղել որոշեց։

ԳԱՅՐԳԻԻԳԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ուսումն. Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ հարցաքննեց Գասպրիւրի ուսուցիչները և ուսանողով պէտք եղած դրաւոր բացատրութիւններ, իրենց դէմ եղած ամբաստանութեանց մասին, որոնց յաջորդ կիրակի յատուկ ներկայացուցիչներու միջոցաւ տեղւոյն վրայ ևս կատարել կարելւոր քննութիւնները։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐԸ

Պատրիարքարանի պաշտօնեաներէն ոմանք դիմումներ ըրած են Տնտես. Խորհրդին յաւելում պահանջելով. գիմազներուն մէջ կան Հայկեան, Աղուանեան, Համամճեան և Աշեան։ Տնտես. Խորհուրդը որոշեց՝ երկու հարիւրական ղրչ. յաւելում ընել միայն վերջի երկու քարտուղարներուն և ըստ այմմ հարկ եղածը տեղեկագրեց վարչութեան։

ՊԷՇԻՔԹԱՇԻ ԽՆԴԻՐԸ

Պէշիքթաշի Թաղ. Խորհուրդը, որ կազմուած Գարեգին վագիկն 100 ոսկի մը ասացած էր՝ եկեղեցւոյ անուանով, այս անպէտ ուզեր է նոյն գումարով կարգ մը նորոգութիւններ կատարել տալ։ Տնտես. Խորհուրդը տեղեկանալով, անմիջապէս գրեց Քաղաք. Ժողովին՝ որպէս զի դադրեցնել ասյ աշխատութիւնները՝ ապագայ թաղային նոր կնճռոտութեանց տեղի չտալու համար։

ԱՅՐԻԱՆԱՄ

Այրիանամ յանձնաժողովը գրով մը յայտներ է Պատրիարքարանի թէ՝ իր կատարած քննութեան հետեւանքով, սաւագապէս տեղեկացած է որ Բարիզէն Տիգրան Խան Գէլէկեանի զրկած 1000 ֆրանքը բուն իսկ իր նպատակին չէ յատկացուած՝ Որբանոցին կողմէ։ Այսինքն Բէլէկեան Խան վճարած յայտնած էր որ այդ գումարը որբանոցներէ դուրս, իրենց մարերուն քով գտնուող որբերու արուի։ Սակայն Որբանոցը այդ գումարը գործածած է որբանոցներու մէջ գտնուող որբերուն համար։ Այրիանամը կը պահանջէ որ կամ իր նպատակին յատկացուի գումարը և կամ իրեն յանձնուի։ — Այրիանամը օգոստ. 14 թուականի նամակով մը խնդրած էր Տիզապահէն որ դիմում ըլլայ Պէշիքթաշի Էյուպ փաշայի, որպէսզի Կիլիկեցի 13 այրենիները, զօրձնական հիւանդապահութիւն տրվելու համար ընդունուին յսի կանանց ապաստանարանը։ Եւ սակայն մինչև այսօր դիմում չէր եղած. վերջերս Եղ. Շերիֆեան Պէսիմ Էյուպ փաշայի կը խօսի, որ կը խոստանայ հարկ եղածը ընել, եթէ Պատրիարքարանը պաշտօնապէս և գրաւոր դիմում ընէ։ Վերջապէս երէկ այս մասք թաղրիր մը գրուեցաւ։— Այրիանամը որպէս է փանէլայի և զգեստ կարելու յատուկ մեքենաներ զրկել Կիլիկ։ Այսատանոցները։

ԱՐՄԱՏԻ ՈՒԽՏԱՊԵՆԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Խաչ ոսնին ատթիւ արդէն ուխտաւորներ սկսած են Արմաշ երթալ։ Կը լսենք թէ՝ գրքերնի վերատեսութիւնը առողջապահական ամէն տեսակ միջոցներ ձեռք առած է ուխտաւորներու առողջութեան և հանգստութեան համար։

ԴԱՒԱՆԱՓՈԽ

Յերիպիւզէն յատին կին մը, երէկ Ազգ. Պատրիարքարան դիմելով ընդունեց Հայ Եկեղեցին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

Քաղաքապետին տրամարանի խնդիրը առկախ կը մնայ դեռ։ Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդականը այսօր Հիւսէյին Բեռամիմ պէյի ընակարանը երթալով պիտի ջանայ համոզել որ հրաժարականը նա առնէ։ Այս առթիւ նոր բանակցութեանց պիտի ձեռնարկուի։ Ներքին գործոց նախարարին հրաժարականը կանխատես կը նկատուի և այսօրուան բանակցութեանց երբէն կախում ունի։

ՌՈՒՆԵՐԱՆ

Առջի օրուան ժամը ութին մինչև երեկոյեան ժամը ութը թողկայէ 38 դէպքեր պատահեցան, որոնց 8ը մահացու։ Նախորդ վարակեալներէն 7 հոգի մեռան։ Զինուորներուն մէջ մէկ հոգի վարակուած է։ Սեպտեմբի մէջ թողկան ատատաց է։ Առջի օր 16 դէպք պատահած է, որոնց 2ը մահացու։

*** Գոնեպի մէկ գաւառակը ն հանդիպ կեղրոնէն թիւրի ուղած է քրոլրպէ վարակեալները դարմանելու համար։ Առաջին անգամուն անառնարայ մը և երկրորդ անգամուն ալ երկրաչափ մը զրկուած են։ Մեկնութեան պէտք չկայ։

ԹՈՒՐՔԵՒՊԱՐՍԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾԸ

Թուրքեւպարսիկ սահմանագիծի քննիչը սկը կը տեղեկացնէ Բ. Դրան թէ Սէրսէնէլի կողմերէն անուշն չէյիները, ցեղապետները և պէյզատները իրեն մօտ գալով հարիւրաւոր ձիաւորներով կառավարութեան հպատակութիւն յայտնած են։ Այս իմասով խնդրագիր մըն ալ ուղղած են վարչապետութեան։ Ցիչեղեները քոմիսարին ներկայութեան ուղմատորձեր կատարելի յետոյ իրենց տեղերը վերադարձած են։

ՈՒՆԵՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եպարքոսը երէկ Սուլթանին ներկայացաւ։

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅԻ ՄԸ ՀԵՏ ՓԱԽՍՈ ԹՐՔՈՒՀԻՆ

Սոֆիայի մէջ թրքուհի մը քրիստոնեայի մը հետ փախած ըլլալով վիշտը իր մեղքին վերադարձուելու համար օսմանեան դեսպանին հրաման զրկուեցաւ դիմում կատարել կառավարութեան մօտ։

ՀՐՈՍԱԿՈՒՄԸ

Մանասիրէն կը հեռագրեն թէ 12 հոգիէ բաղկացած հիլէն հրոսակումբ մը Տիշ-Գիմայի կողմերը հոլիսի մը ասպաները աւարի տուած է։ Հաստատուած է որ այս աւազակախումբը կազմուած է կրեռացներէ և դիմամբ Թուրքիա զրկուած է։

ՍԱՆԻԹՕՐ

ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱԲԱՐ ՓՕԼԷՐԱՅԻ ԴԷՄ

ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆԷ

Եւրոպայի թէ՛ հանրային վայրերուն և թէ տուներուն մէջ գործածուած սոյն զորձիքը, որ չատ լաւ ընդունելութիւն գտած է, գարշահոտութեան առաջքը կ'առնէ և ամէն տեսակ մաքրանիքը բնաջինջ կ'ընէ։ Իրեն յատուկ սնուցանողութիւնը զօրութիւն կուտայ մարմնոյն։

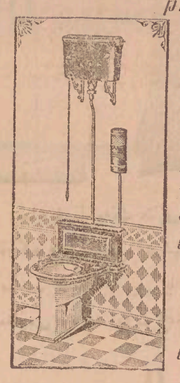

ՍԱՆԻԹՕՐ

Եւրոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախապատրաստական միջոցն է։ ՍԱՆԻԹՕՐԻ չնորհիւ է որ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ քոլերա, թիֆոս և ուրիշ հիւանդութիւններ չեն սարսափիր։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Պարտաւորիչ կերպով կը գործածուի Եւրոպայի հանրային վայրերուն մէջ։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Կեանքի պահպանիչը ըլլալով ամէն տեղ անհրաժեշտ է։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Խիստ ապրեցիկ գործիք մը ըլլալուն, անիկա պէտք չէ անպակաս գրասենեակ մը մէկ տունէ, գպրոցէ, գործարանէ, օթեւէ, հիւանդանոցէ, վերջապէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ և նոյն իսկ ճամբիներէ ու մեզոնոցներէ։

Ղալաթիա, Պալըզ Բազար, Էնսամարեի խանին թիւ. 11 սենեակին մէջ «Սօսիէթէ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի։ 17—37

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

(Phénix Autrichien)

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1860ԻՆ

Ն. ԲՅՐԶՐՈՒՔԵԱՆ ՊԱՎԼԻԷՐԱՅԻ ԴՈՒՔԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՒԱՌԱԳԱԼՈՒԹԻՒՆ	6,300,000 ՖՐԱՆՔ
ԵՐԱՇԽԱԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ	64,000,000 »
ԱԳԱՀԱՎԱԳԱԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱՒԱԳԱԼՈՒԹԻՒՆ	230,000,000 »
ՎԵՐՋԻՆ 30 ՏԱՐԻՆԵՐՈՒՆ ԱԳԱՀԱՎԱԳԱԳՐԵԱԼ-ԸՆԿԵՐՈՒՆ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ	88,000,000 »
1910ԻՆ ԱԳԱՀԱՎԱԳԱԳՐԵՑԱԾ ՎՃԱՐՈՒԱԾ	6,500,000 »

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Գ. Գ. ՔԱՆԹԱԼԱԼԻ ԵՒ ՈՐԴԻ,

23—52 ՄԵԾ ԹԻՒՆԷԼ, ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ.—Կ. ՊՈԼԻՍ

ՔՈՒՐԹԷՍԻ ԵՂԲԱՐՑ

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

4, Բերա, Թիւնէլի դիմաց, 4

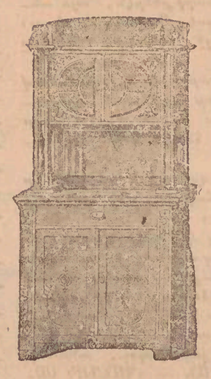

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՃՇԳՐԱՏ ՄԹԵՐՔ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՇԱՒՈՐՈՒՄ. ՃՇԳՐԱՏ ԲՈՒԱՇԻ ՆՆԶՎԱՍԵՆԱԿԻ ԵՒ ՀԻԵՐԱՍԻՐԱՇԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ ԵՒ ՕԹՈՑՆԵՐ

Կարասի գնելէ առաջ, մեր վաճառատունը այցելեցէք։ Գիները խիստ չափաւոր եւ ամրցելի են։ Այցելութիւնն մը կը բաւէ. համոզուելու համար։ 53—43

ԿՐԱՆ ՕԹԷԼ ԵՒ ՄԻՍԻՐԻ

ԹԷՊԵԼԻ ՊԱՇԵ

(GRAND HOTEL ET MISSIRIE)

Օթէլին Տնօրէնութիւնը իր պատուարժան յաճախորդներուն և ծանոթներուն կը ծանուցանէ թէ անոնց տրամադրութեան տակ դրած է ընդարձակ յարկաբաժիններ լոգարանի սրահներով, քաղրիթիերով։ Օթէլը Ռոկիզիլերի և Վոսֆորի վրայ կը նայի ու հիանալի տեսարան մը ունի։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՈՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ԱՍՏԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ՍԳՐԱՀԱՆԵՐ։

Այս տարուան սկսող, Պրեմիէլ օթէլին Տնօրէնութիւնը պիտի վարէ Կրան օթէլ և Միսիր օթէլին անօրէնութիւնը։

10—8

ՀԱՐՊԻՃԻ ԵՂՋԱՐԼԻԹԵՆԷՆ

Թէրանէի ամիրզ Ֆասրիգաղարը խլուն լուզում օրան լուչ նեվիանն ան սրիր պրեկ բերէն չիվիսի մէկզրի «Հնոնգատասյա գոներմրզ վէ չէՏրը հոլին։ Յուզ պիրինճի չէհարչնպրն կիանիւ ի՝ պէի էվվէլկիսէրին վէ էզուրն իւչինճի ճամատ իրթիէսի կիանիւ տէ իհալէի գամիէսինին իճրաի մուզարբեր պուլնմրզ օրատրնատան իմիտաա իա իպ զամարրն թէէմիտամ ադէլբերինի միւսթարբրէն պարիրվ ալօրանինճիւ տաբրէսրին իւչիւնճիւ չիւզէսնի միւրաճաամի իպէմիէրի իրան ուրուեր։

22 Աղբսթօս 327 3—1

10000 ՂՐՇ. ՊԱՐԳԵԻ

Այն անձին որ կարենայ հաստատել թէ Օսման Զասէ ՃէՄալէտին էֆ.ի վաճառած Ակէմատալի կարգը, կամ թարխանան, ոչխարի ընտիր միսով պատրաստած երշիկը և ամէն տեսակ կենդանի կարգերը կեղծուած են։

Կ. Պոլիս, Պալըք Փազար թիւ 80 փաղան քովը։ 77

ՕՍՄ. ԿՈՅՍ. ՊԱՆԵՐԱ

Ա.Զդ.— Քոնսթանդի հարիւրին 4 օսմ. վոխատութեան պարտատէրերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պարտատոմարը 1911 սեպտ. 11ին ատրատզ թիւ. 43 կարգաւորները և օգոստ. 1)14ի վիճակահանութեան մէջ ամորթի չահածները սեպտ. 1)14էն սկսեալ պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիլէներուն կողմէ կէս օրէն առաջ 10էն մինչև 2ուկէս, կէս օրէն յետոյ, բայց կիրակի և տրբաթ օրերէ։ Կարգներու և ամորթի չահած պարտատոմարներու տեր, որոնց պէտք է ընկերանան թուականի պարտրոնները, ընկերագիր մը պիտի տրուի։ Այդ ընկերագիրը չէջարկութեան հանուելէն տասը օր յետոյ պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Ղալաթիոյ Մեսուլին, վճարուելու համար։ 4—2

كمال عمر تحافيه مغازه‌سى

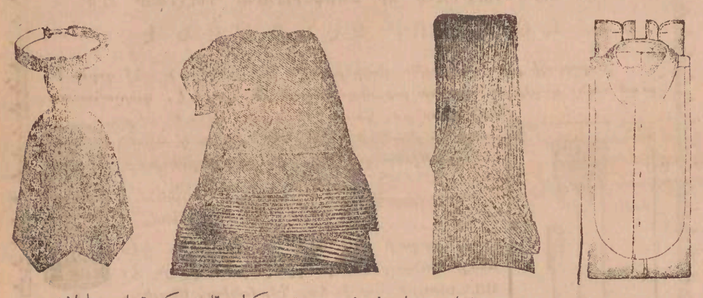

صاندیغی امتعه‌نك متاعی وظرافتیله برابر اهونیقی ومشترین کرامه قارشی کوستریلن معاملات نازکانه وعفیفانه‌سی ایله شهرتشعار اولان کمال عمر تحافیه مغازه‌سی بوره جلب ایلدیکی موسمه مناسب کوملك ، بیون باغی یقلق ، شمسیه وسائر اشیای تحافیه‌دن دولایی صدق مدعا ایچون مغازه‌یی بردفعه زیارت ایتملرینی محترم مشتریلرندن رجا ایدر .

ՔԷՄԱԼ ԷՕՄԷՐ
ԹՕՀԱՖԻՅԷՅԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ՆԵՏՆԻ ՃԱՄԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 14

Սոյն հանրածանօթ վաճառատունը ամրան եղանակին առթիւ բերել տուած է վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած Շապիկներ, Գրավաթներ, Օձիքներ, Հովանոցներ և թօհաֆիէի վերաբերեալ չատ մը ապրանքներ: Կը բաւէ անգամ մը այցելել այդ վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն ծախուած ամէն կարգի ապրանքները որքան նրբաճաշակ, տակուն և ժամն են: 4—22

عثمانیه اوتلی
صاحب ومدیری نرسیس پاپاسیان
: غلطه ۳۰ یوکسك قالدیرم ۰۳

اوتلجیلك ایله اشتهار ایتمش ودور استبدادك قهرینه اوغرامش اولان نرسیس افندی پاپاسیان، بوکره یوکسك قالدیرمده «عثمانیه» نامیله یکیدن برمنتظم اوتل تفریش ایلمشدر . اوتل ، اطه‌لر ومرمره وبوغاز ایچنه ناظر غایت فراخ اوطه‌لری والکتریق چاکلرینی وهوا غازینی حاوی وطهارت ونظافته صوك درجه دقتلی صورتده ترتیباتی اکمال ایدلمشدر. موقعی مرصف اهالی ایچون مرکز اولوب استانبولك جوار کویلرندکی بهالی محلرده اقامت ایده‌جکلره ، هم تبدیل هوا وهمده ایش خصوصنده غایت الوریشلی اولدیغی وبرکره تشریف بیوره‌جق ذوات کرامك هرحالده ممنون قاله‌جقلری عرض وبیان قیلنور .

ՊԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻՅԷ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԻԼՔՍԷՐ ԴԱԼՏԸՐԸՄ, ԹԻՒ 30

Նախկին հանրածանօթ պանդոկապետ Առաքաղարցի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ որ բնակութեան ճնշման տակ տակաւոյ թողած էր իր ապարտէզը, այժմ քաջալերուած Սահմանադրութեան ընծայած բարիքներէն, այս անգամ հիմնած է դարձեալ պանդոկ մը, Ղալաթիա Եիւքսէք Քալաբրբրմի վրայ:

Սոյն պանդոկը ունի սքանչելի դիրք մը. ամբողջ Վոսփորը, Կղզիները ու Մարմարայի ծովը իր առջեւն են:

Եւրոպական նուրբ ճաշակով կահաւորուած, եկեկրական զանգակներով և օդային կաղերով լուսաւորուած է. սպասարկութիւնը անթերի և մաքրութիւնը կատարեալ է. նամանաւանդ ճեմակեղէններու մասին վերջին ծայր խնամք տարուած է: Մէկ խօսքով, յաճախորդի մը հանգստութիւնը համար ամէն կարգի միջոցներ ձեռք առնուած է:

Ամէն անոնք որ օգափոխութեան համար Պոլիս գաղեակ և դիւղերը կը քաշուին, սուղ վարձքերով օտար պանդոկներ կը յաճախեն, մեր պանդոկը գալով այլեւս գիւղանցութեան պէտք չպիտի ղան:

Սոնց պանդոկը Պոլսոյ, Ղալաթիոյ, Բերայի ճիշդ կեդրոնը ըլլալով վաճառական մը կամ գրասենեակ մը ինչ գործի և ինչ դասակարգի որ պատկանի, մեծապէս պիտի կարենայ իր առաւելութիւններէն օգտուիլ: Ուստի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ իր արհեստին մէջ ունեցած փորձառութիւնովը և գործելակերպովը ծանօթ ըլլալով ամէնուն, կը խնդրէ իր նախկին յաճախորդներէն և ամէն անտնդմէ որոնք Պոլիս կուգան, բարեհաճին անգամ մը Ղալաթիա Եիւքսէք Քալաբրբրմ ՕՍՄԱՆԵԻՅԷ ՊԱՆԴՈԿը յաճախելու, անմոռանալու համար իր ըսածներուն ճշմարտութիւնը: ԾԱՆ.— «ՊԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻԷ» անունը պէտք չէ չփոթել Ղալաթիոյ «Օմէկ Օսմանիէ»ի հետ:

ԳԻՆԵՐԸ ՍԱՂՈՐԱԿԱՆ 14—52

ԻԻՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԹԱՐԻՋ 1828–1828

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԹԱՐԻՋ Ց, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, Ց

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և Պահուստներու դումար	134	Միլիոն Ֆրք.
1909 տարուան հասոյթները	30	» »
Մինչեւ 1909 դեկտ. 31 վճարուած վնասները	380	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	26	միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և Պահուստներու դումար	193	միլիոն »
1909 տարուան միջոցին գանձուած բրիմներ	16,500,000	»
Մինչեւ 1909 դեկտ. 31 վճարուած վնասներ	240	միլիոն »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	341	» »

ՄԱՄԱՆԱՒՈՐ ՍԱԿԱՏԱՐՈՒՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Իւնիոն Խան

Գործակալութիւններ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ

ԱՇԽԱՐԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԷՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐՂԿՆԵՐ

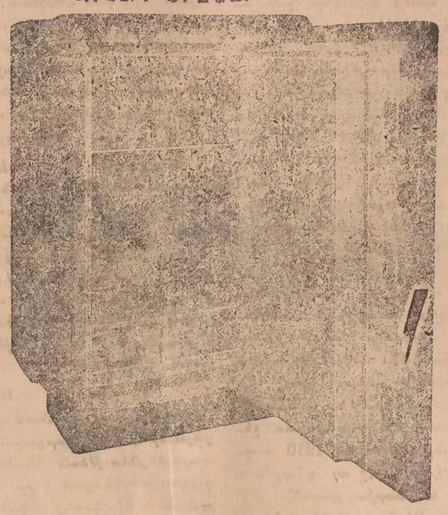

دنیانك الك مشهور میلز قاله‌لری
حکومت عثمانیه انگلیز وسائر حکومتلرك مشهدی حرفی وسارقلرك شرتنامیلری
عمر، غلك عثمانیه وکیل درسعادت غلطه‌ك یوقارق خانه‌سنده نومرو ۳۲۰۱۹
سینه‌ی نوویل وشرکاسی

ՍԻՏՆԷՑ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ
ՕՍՄ., ԱՆԳԼ. ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՌԻ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԻԼՆԷՐ ԴՐԱՄԱՐՂԵՐԸ ԱՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆՆԱՅԻՆ ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ.
ՍԻՏՆԷՑ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Գալաթա պէյ խան, թիւ 1-2-3 104—16

ԱԼԼԻԱՆՑԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՃԷՆՈՎԱ
Ընկերութեան գրամագլուխը՝ 15 000.000 ֆրանք
Պահեստի գրամագլուխը՝ 35 000 000 ֆրանք
ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆԱՒՈՐ ԴԻՆԸ՝ ՃԷՆՈՎԱ, ԲԱԼԼԻ ՏԷ ՄԱՐԻՈՆԱՏԱՆԱ

Ընկերութեան Հիմնադիրները
Քրեդիթօ Իթալիանօ՝ Ճենովա. Մանցի եւ Ընկ.՝ Հռոմ
Պանք Ֆիւր Հանտել եւ Ընկ.՝ Պերլին, Դեսդիսեան Պանք Ֆիւր Տէօյչլանտ՝ Պերլին
Տրեզներ Պանք՝ Բրլին. Մերք Ֆիֆթ եւ Ընկ.՝ Մի Նեխ
Քրեդի Անսթալտ՝ Վիեննա, «Մանցիխա՝ Վերապահովագրական Ընկ. Միւնիխ
Եվան Մէհենգի. Ընդհ. Տնօրէն՝ Ճենովա

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական՝ ՏՕՔՏՕ. ԵՒ. ՄԱՐՏԻՆՈՒ
Ընդհ. Տնօրէն՝ ԷՍԱՆ ՄԱՐՏԻՆՈՒ

Ընդհ. գործակալներ ամբողջ Թուրքիոյ համար՝ ՍՊԱԳԱՐԻՏԻՍ ԵՂԲԱՔԻՐ
Ապիա Խան, Ղալաթիա

Կեանքի ապահովագրութիւն, խառն, ժամկէտ համար.—Զանազան ռակոյցներ.—Նոր և նպաստաւոր սահմանադրութիւններ. — Եթէ չափաւոր ապահովագրիներ. — Եթէ անկախանդ պայմաններ.— Բացարձակ ապահովութիւն.— Սեղմագրեալ պայմաններու բացայայտիչ. — Վնասներու և ապահովագրիներու արագ կարգադրութիւն :

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Ընկերութեան դրամատուն. Եր. Են՝
ՕՍՄ. ԿԱՑԵՍ. ՊԱՆԴԱՆ եւ ԳՐԴՏԻ ԼԻՕՆԼԻՆ

قره‌جکر ، بوره‌ك خسته‌لقرینه نافع واعصابی تسکینه خادم«لیتی» حاوی خالص کوزتپه صویندن وبرنجی شکردن معمول صحی غازوز . .

کافهٔ مواد مضره وازجمله « زاج یاغی » و «سقارین» کبی ترکیباندن کلیاً عاری اولوب عکسنی قنامدلل صورتده اثباته مقتدر اولانلره فابریقه ۱۰،۰۰۰ غروش اعطاسنی تعهد ایدرز ..

رغبت عمومیه‌یه مظهر اولان غازوزلریمز بعض فابریقه‌لر طرفندن تقلید ایدلمکده وباندرولمزه مشابه باندیرولنار الصاقلیله فروخته چیقارلدیغندن مشترین کرامك بالاده‌کی باندرول ومهره‌دقت بیورملری مرجودر.
دپولری

غازوزلریمز امور طبیهٔ ملکیه وصحیهٔ عمومیه نظارت علیه‌سنك ۳۴۴۹ نومرولو ۱۸ اغستوس ۳۲۶ تاریخلی رخصتنامه‌سنی حائزدر .

عموم استانبول متعهدی تو" کرکی قارشوسنده محمد علی بك وارسلان افندی .
غلطه‌ده یرالتی جامع شریفی اتصالنده بوزجی قسطی، قندقلیده جامع شریف قارشوسنده فسجی کامل، خاصکویده ترسانه‌عامره قپوسی اتصالنده بقال استراطی اسکداردہ واپوراسکله‌سنده میخالاکینك ارضیه مغازه‌سی ، صاری‌یار عثمانی بقالیه شرکتیله بوغاز ایچنك کاملاً هر یرنده بولنور .

Մեր յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք վերեւ հրատարակուած պանդոկին ու կեկրին վրայ, քանի որ կարգ մը գործարանները մեր պանդոկին նման պանդոկներ փակցնելով կաղմոյլ տիպերուն, մեր պատրաստած կաղմոյներուն կեղծը կը պատրաստեն: Մեր կաղմոյները լաւ ընդունելութիւն գտած են հրապարակին վրայ և առողջապահական վարչութեան կողմէ 3449 թուակիր արտօնագիր մը ստացած ենք 1326 օգոստոս 18ին:

Մեր կաղմոյներու մեքենադիները՝ Պոլիս ծխախոտի մեքենատան դիմաց Մէհմէտ Ալի պէյ և Արսէն էֆ., Ղալաթիա Եէր Ակիի ճամիի կից պուղտի Քոսթի, Ֆնաբլլը մզկիթին դիմաց Փէյոճի Քեամլի, Խասքէոյ արքունի նաւարանի դիմաց կից նպարավաճառ Սիմոնեան, Սիկուար նաւամատոյցին վրայ Մելխասաքիի մեքենատոր, Սարքիսար օտա. նպարավաճառներու ընկերութեան վաճառատունը և Վոսփորի ամէն կողմերը: 20

ماجد محمد فره فاشه

ՄԱՃԻՏ ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇ
ԹՕՀԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 11 ԵՒ 12

Սոյն առևտրական հաստատութեան նշանաբանն է առևտրական աշխարհի մէջ սա խնամատիպ օրէնքին հետեւիլ. «Վերանորոգութեան ոգին կ'ապահովէ յառաջդիմութիւնը»: Եւրոպայի նմանօրինակ հաստատութեանց նման նոր վաճառատուն մը չինել տրուած է, ուր թօհաֆիէի վերաբերեալ ամէն կարգի ապրանքներ կը գտնուին: Վաճառատան Տէրը Եւրոպայի առևտրական ամենէն կարեւոր կեդրոններուն մէջ ըրած ուղեւորութեան հնարքիւ, բերկ տուած է ամենավերջին նորաձեւութեամբ չինուած, կիներու և տղայ յատուկ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ԺԻՒԲԵՐ եւ ԺԻՒԲՕՆՆԵՐ, պարերու և տղոց համար ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՖԱՆԹԷԶԻ ԲԱՃԿՈՆՆԵՐ, ամբան յատուկ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ և վաճառատան գլխաւոր ապրանքը և մասնագիտութիւնը եղող ՖՈՒՆԵԼԱ, ԳՈՒԼԳԱՑ և ուրիշ չատ տեսակ ընտիր ապրանքներ: Ի թիւնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն գտնուող ապրանքները ինչ ընտիր տեսակի և որքան ամանն են:

Վաճառատունը Մահմուտ Փաշա Շէյքերի խանին կից 37 և 38 թիւ խանութներէն զատ ուրիշ մասնաճիւղ չունի: Այս մասին յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի: 32—52

هركه فابريقه‌لرى

عثمانلى وطنداشلرىمز عثمانى ، راعه رغبت ایتملیدرلر . مملکتمزك پاره‌سى اجنبیه کیتمه‌ملیدر .
هركه فسلرى اوجوزلغى ، متانتى ، ظرافتى جهتیله دونیانك اك اعلا واك نفیس فسلریدر .
اشبو فسلرى اکتسا ایدنلر تجارت عثمانیه‌یه ومملکته‌خدمت ایتمش اولورلر.
فس اشتراسندن اول هركره مغازه‌مزى وشعبه‌لریمزى تشریف بیورملرینى وطنداشلرمزدن رجا ایدرز .

مرکزى: کوپرى باشنده والده خانى تحتنده ۷ نومرولى دپودر.
شعبه‌لریمز : بغچه قپوده حدیه قارشوسنده کوشه باشنده (٥٤) ، سرکجیده باب عالى جاده‌سنده کوشه باشنده (۹) ، شهزاده باشنده دیرکلر آره‌سنده اشجى قارشوسنده (٦)، بشکطاش ترامواى مقراضى قارشوسنده کوشه‌باشنده (۲۰) نومرولى دکانلردر .

طوزجى زاده مصطفى

ՀԷՐԷՔԷ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՖԷՍԵՐԸ

Աշխարհիս ամէնէն տակուն, նուրբ և ազան ֆէսերը Հէրէքէի գործարանին մէջ կը պատրաստուին: Ամէն օսմանցի հարենասէրի պարտքն է այդ ֆէսերը գործածել, որպէս զի օտար երկիրներու մէջ չինուած ֆէսերուն հետ կրնան մրցիլ ամէն կերպով: Վաճառման կեդրոնատեղին է Կամարջիին գլուխը, Վալիէ հանի տակը, թիւ 7: Մասնաճիւղերն են Պաղչէ Գարը, Համիտէ Թիւրպէսի անկիւնը թիւ 9. Շահզատէ Պաշի, Տիրէքլիը Արաբի՝ ճաշարանին դիմաց՝ թիւ 6, Պէյքթաշ՝ Թրամվայի աքծանին անկիւնը՝ թիւ 20:

ԹՈՒՅՋԻՐ ՁԱՏԷ ՄՈՒՍԹԱՖԱ

كيسارنا معدن صويى

كيسارنا معدن صويى

قولرا زمانىنده محافظهٔ صحته خادمدر

اشبو طبیعى معدن صویى ، غازى ولدتى وخواص شفائیه‌سى اعتبارىله دنیاده موجود معدن صولرینك اك اعلاسى اولوب معده ، قره‌جکر ، باغرصاق ، بورك ، مثانه ، قوم والیومین خسته‌لقلرینك اك مؤثر دواسى اولدیغى اطباجه مصدق وبحردر .
عموم اجزا دپولریله اجزاخانه‌لرده وبیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور .
— مرکز دپوسى بغچه قپوسنده کرك آتصالنده یکى خانه‌در .

ՔԻՍԱՐՆԱ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Սոյն բնական հանքային ջուրը իր համեղ և առողջարար յատկութիւններով աշխարհիս հանքային ջուրերուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ: Բժիշկները հաստատած են որ Քիսարնա հանքային ջուրը ամենէն ազդու դարմանն է ստամոքսի, լեարդի, ուղիքի, երիկամունքի, ծնողական գործարաններու, աւազախտի և ալիպէմիայի հիւանդութեանց դէմ:

Այս հանքային ջուրը քոլերայի առեն առողջութեան չատ օգտակար է: Բոլոր դեղավաճառանոցներու, դեղարաններու և մեծ նպաստավաճառներու քով կը գտնուի:

Ընդհանուր միւրեանց Պաղչեգարու, Մաքրատան կից, Եէնի խան: 104—14

اوتوزسنه دبرى محترم مشتریلریمك خشنودیتلرى ایچون اعمال وطبخ ایتدیکم برنجى قدیه‌صابونلرى تالق وطوپراقدن واجزاى مضره‌دن عارى اولەرق، خانملرك صاچلرینى محافظه‌یه قارشو دفعاتله تجربه اولنمش وبابرات عالیشان قوقولى وقوقوسز ارمه‌لى صابونلریمك صورت اعمالنه برقات دها اعتنا ایدیلەرك نیات مقطوعه ایله قوقولیسى یدى بجق، ارمه‌لیسى التى غروش، پراکنده دخى صاتیلور. یمن قهوه‌سنك دخى اعلا وبرنجى نوعندن جلب ایتدیردیکم جهتله اوروپانك مخلوط ومغشوش قهوه‌لرندن مشتریلریمى فورتارمق وپوسورتله وطن ومملکته‌خدمت مفتخره اولمق اوزره قپه‌سى اون بش غروشه فروخت اولنمقده‌در، سپارش ایتمك ارزوسنده بولنانلر اصمه التنده یدى نومرولى مغازه‌یه تشریف ایتسونلر .

ԵՈՒՍՈՒՖ ԱԼԱԹ ԷՖԷՆԴԻ
ՕՃԱՌԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Ն°. 7, ԱՍՄԱ ԱԼԹ, Ն°. 7

Սոյն վաճառատունը երեսուն տարիէ ի վերմէ հարաւ հանած է կրնական իր անխարդախ առատներովը, որոնք հերթափոխութիւնը կ'արդիւնեն: Հոատանէ առատներ ալ կը ծախուին: Այդ հանրածանօթ վաճառատունը, նէմէնի ընտիր խառուած բերած ըլլալով, տասնըմէկնգ դրուշի կը ծախէ: 18—100

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

دیشلرکزى محافظه ایتمك ایسترسه‌کز
زنف پسه‌سوق قولانکز هرافراخانه‌ده بولنور